

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 20 juni 2013

MEDITATIE

Bijna bewogen

Paulus is gevangen genomen en naar Cesarea gebracht. Na de verantwoording voor Felix, de stadhouder moet hij zich voor diens opvolger Festus verantwoorden om welke reden hij gevangen genomen is. Daarbij wordt Paulus genoodzaakt zich op de keizer te beroepen.

Terwijl hij nog in Cesarea verblijft, brengt koning Agrippa met Bernice een bezoek aan Petrus. Deze wil diens advies wel inwinnen, wat hij met Paulus moet doen. Agrippa wil daaraan wel voldoen, maar wil dan ook eerst Paulus horen. Zo ontvangt Paulus de gelegenheid zich voor Agrippa te verantwoorden. Hij getuigt van zijn roeping en de opdracht die de Heere hem gegeven heeft om de heidenen het evangelie te verkondigen. Agrippa heeft met aandacht het woord van

Gij beweegt mij bijna een Christen te worden.

Handelingen 26:28b

Paulus aangehoord en het heeft hem niet onberoerd gelaten. Hij staat niet zo vreemd tegenover wat de stadhouder als razernij betitelt. Het geslacht van de Herodessen weet van Johannes de Doper, de vriend van de Bruidgom. Ze hebben Jezus gezien op Zijn kruisgang en het gerucht van de apostelen vernomen. Ze weten van de groei van de gemeenten. Agrippa gebruikt het woord "christen" en blijkt ingewijd te zijn in de ontstaansgeschiedenis van de kerk. Hij is uit het geslacht van hen die van het Woord weten.

Nu wordt hem het Evangelie aan het hart gelegd. De deur der genade staat voor hem nog open, de gezant des Heeren tracht hem te dwingen om in te gaan. Agrippa geraakt in tweestrijd. Er gaat iets uit van de man vóór hem, waarvan hij onder de indruk komt. Zal hij opstaan en zich gewonnen geven? Zal hij uitroepen: wat moet ik doen om zalig te worden? Neen, voor de beslissende stap deinst Agrippa terug. Waarom? zouden we kunnen vragen. En dan weten we dat Paulus slechts een mens is, die plant, maar afhankelijk is van de wasdom van de Heere. Hij kan het hart niet veranderen. Zonder de werking van de Heilige Geest zal het Woord niet levendmaken. Maar de waarheid heeft ook nog een andere zijde: Agrippa wil niet, hij verhardt zich en kiest tegen de Heere. Hij wil Mozes' keus niet. Het verloren gaan is niet allereerst een lot, maar

het heeft altijd een geschiedenis achter zich. Een geschiedenis van een ingaan tegen de roepstemmen. Ook bij Agrippa is er iets dat de bewogenheid onderdrukt en overwint. Hij ziet Paulus wel als christen, maar in een keten, hij draagt de smaadheid van Christus' kruis. Hij hoort Festus' kritiek: gij raast Paulus. Hij weet Bernice naast zich aan wie hij met vele zondenbanden is verbonden. Het christen worden brengt de eis met zich mee zijn begeerlijkheden te kruisigen, maar die koestert Agrippa. Hij zou misschien wel christen willen worden, als hij Agrippa kon blijven. Hij zou 't leven willen winnen, zonder er iets bij te verliezen. Wat ontbreekt hier? Het leven zonder God is hem geen last. Hij haat de zonde niet als zonde tegen God. Hij kent geen droefheid naar God, die een onberouwelijke bekering tot zaligheid werkt. De rechtvaardige zal nauwelijks zalig worden. Maar een geveinsde die deze zeker niet kent, zal ondanks zijn hoop behouden te worden, niet zalig worden, zolang hij erin volhardt.

Er is een wezenlijk onderscheid tussen de ware- en de schijn-christen. De oprechte kan de vuurproef van een ontdekkende prediking doorstaan en wenst dat hetgeen waarop hij zijn hoop vestigt, getoetst wordt aan Gods Woord. Hij wil weten dat Gods werk in hem waarheid is en wenst op een vast fundament gebouwd te worden. Ook wil hij zalig worden in een weg, waarin God aan Zijn eer komt, zonder dat Zijn deugden gekrenkt worden. Hij heeft de Heere nodig en zoekt Hem in het verborgen. Het geloof werkt door de liefde en het verandert en vernieuwt de oprechten. Daardoor kent hij ook de strijd tegen de zonde als zonde, ook met hetgeen daarvan in hem opwelt. De nabij-christen is bevreesd voor de gevolgen van de zonde. Hij is als iemand die bang is om te eten, omdat hij bevreesd is dat het hem slecht bekomt. Zo is de nabij-christen bang voor de straf en heeft strijd met de dodelijke zonden, maar niet met hetgeen in zijn gedachten leeft. Uiterlijk kan hij de weg ten he-

Inhoud

- 1 Bijna bewogen
- 2 Zoeken naar kerkelijke eenheid (1)
- 3 Bijbelstudie: De Heilige Geest (13)
- 4 Ingezonden
- 5 Vijf maal verbannen om een "i"-tje (2)
- 6 Zeven huizen Door genade leeft Gods volk
- 7 Even maar...
- 8 Van het Curatorium
- 9 Voor het noodzakelijke bouwfonds van Middelharnis
- 10 Boekennieuws
- 12 Kerknieuws
- 13 Berichten
- 14 Kerkdiensten

mel gaan en tot grote hoogte komen. Onder de ontdekkende prediking zal hij geen acht slaan op wat tot toetsing wordt voorgehouden. Er is geen moeilijker werk dan een mondchristen te bekeren, al is bij de Heere alles mogelijk. De oprechte is bevreesd en helaas traag om de beloften van het evangelie op zich toe te passen voor wie ze toch juist bedoeld zijn. Maar de Heere is de Eerste en de Laatste en weet wat van Zijn maaksel te wachten

is. Lezer(es), is verlangen naar oprechtheid ook kenmerk van uw leven? Dan weet de Heere waar het u om te doen is en zal Hij u niet beschaamd laten staan. Vraag maar veel ontdekkend licht en zoek uit Zijn Woord het onderwijs te ontvangen dat tot de kennis van de enige grondslag van zaligheid leidt namelijk de gekruisigde Christus.

Moerkapelle,

ds. H. Paul

haar bevindingen gerapporteerd. Gesprekken zijn gevoerd met de Oud Gereformeerde Gemeenten, de Gereformeerde Gemeenten in Nederland, de Christelijke Gereformeerde Kerken en met de Hersteld Hervormde Kerk. De synode sprak uit dat het gesprek moest worden aangegaan met de officiële vertegenwoordigers van deze kerken en via kerkelijke kaders diende te verlopen. Dit betekent dat geen gesprekken zijn gevoerd met organisaties als bijvoorbeeld de Gereformeerde Bond in de Protestantse kerk in Nederland, en met de groep Bewaar het Pand binnen de Christelijke Gereformeerde Kerken, hoewel beide groepen ons in deze kerkverbanden het meest verwant zijn.

Ook is een bezinnende notitie over kerkelijke eenheid en verscheidenheid opgesteld die door de synode van 2001 werd vastgesteld. Op de Generale Synode van 2010 werd opnieuw een notitie besproken en vastgesteld ter verdere bezinning op het vraagstuk van de kerkelijke verscheidenheid en de opdracht tot kerkelijke eenheid.

Deputaatschap Kerkelijke Eenheid

Aan de hand van het rapport van de commissie besloot de synode van 2010 de commissie niet op te heffen maar om te zetten in een deputaatschap: Deputaatschap Kerkelijke Eenheid (DKE). Dit besluit van de synode was *niet* gebaseerd op het feit dat er grote praktische resultaten door de commissie waren geboekt. Het besluit was *wel* gebaseerd op het feit dat het een voluit Bijbelse opdracht is om te zoeken naar kerkelijke eenheid.

1

Zoeken naar kerkelijke eenheid

In drie artikelen wordt ingegaan op hoe in de loop der jaren 'het Deputaatschap Kerkelijke Eenheid' zijn werkzaamheden heeft verricht. In het eerste artikel wordt het ontstaan van dit deputaatschap geschilderd en hoe er ontmoetingen en gesprekken hebben plaatsgevonden met verschillende kerken. Het tweede en derde artikel zijn een weergave van de bezinning die er heeft plaatsgevonden op het thema kerkelijke eenheid en verscheidenheid. Het deputaatschap overweegt om aan deze bezinning ook nog op een andere manier aandacht te geven.

Een nieuw initiatief

Op de Generale Synode van onze gemeenten in 2001 vond naar aanleiding van ingediende instructies door de particuliere synodi Noord-West en Oost een uitvoerige gedachtewisseling plaats over de kerkelijke gescheidenheid. Daarbij werd met name de wens uitgesproken dat, nadat in 1965 daartoe reeds pogingen in het werk waren gesteld, opnieuw het gesprek zou worden aangegaan met de Gereformeerde Gemeenten in Nederland. Besloten werd een commissie in te stellen die de naam kreeg Commissie Kerkelijke Eenheid en Verscheidenheid (KEV). Deze commissie heeft als synodale commissie bestaan tot de Generale Synode van 2010 en is toen omgezet tot een deputaatschap: het Deputaatschap Kerkelijke Eenheid.

De Generale Synode van 2001 sprak bij de instelling van de commissie Kerkelijke Eenheid en Verscheidenheid het volgende uit: 'De Generale Synode, onderkende de Schrif-

tuurlijke eis van de éénheid van de ware Kerk des Heeren, ziet met droefheid het verbroken zijn van de kerk in de zichtbare gestalte en gevoelt de noodzaak tot bezinning hieromtrent en stelt een commissie in om hieraan leiding en inhoud te geven. De Generale Synode onderkent intussen dat om aan deze bezinning en eventuele contacten goed deel te kunnen nemen, het hebben van goed kerkelijk besef en het bekend zijn met de (eigen) kerkgeschiedenis van groot belang is'.

Ontmoetingen en bezinning

De commissie is in stilte aan het werk gegaan, heeft ontmoetingen en gesprekken gehad met vertegenwoordigers van verschillende kerken en op iedere Generale Synode

Bij de instelling van het Deputaatschap Kerkelijke Eenheid (DKE) heeft de synode uitgesproken dat het zoeken van kerkelijke eenheid een meer permanent karakter moet krijgen.

De Geest der profetie

Door een deputaatschap in te stellen laat de synode zien dat onze gemeenten als kerkverband deze Bijbelse opdracht, ondanks de weerbarstige werkelijkheid, zeer ter harte gaat. Het besluit was ook gebaseerd op het feit dat door de gevoerde gesprekken er toch sprake is van een wederzijdse ontmoeting waarin zaken uitgesproken kunnen worden.

Mandaat

Bij de instelling van het Deputaatschap Kerkelijke Eenheid (DKE) heeft de synode uitgesproken dat het zoeken van kerkelijke eenheid een meer permanent karakter moet krijgen. Het deputaatschap kreeg als opdracht mee: 'voortgaande bezinning op het Bijbelse uitgangspunt ten aanzien van de eenheid van de Kerk en het in verband daarmee zoeken van kerkelijke eenheid met hen die op dezelfde grondslag van Schrift en Belijdenis staan en met wie geestelijke herkenning bestaat. Hiervan uitgaande luidt het mandaat vervolgens: 'Een toenaaderend gesprek te voeren, contacten te onderhouden en zo mogelijk op daarvoor geëigende terreinen in gezamenlijkheid op te trekken met kerken die op dezelfde grondslag van Schrift en Belijdenis staan en met wie geestelijke herkenning bestaat'. Kernpunten in het mandaat zijn het gaan in het spoor van de Schrift en van onze gereformeerde belijdenis en het zoeken naar geestelijke herkenning.

Goede sfeer

In het algemeen kan worden gesteld dat de gesprekken die periodiek met de genoemde kerken zijn gevoerd de gelegenheid hebben geboden om in een goede sfeer en op een openhartige wijze met elkaar van gedachten te wisselen. Deze ontmoetingen bieden de gelegenheid om elkaar te informeren over belangrijke ontwikkelingen binnen de kerkverbanden, zorgen te delen over ontwikkelingen binnen de samenleving in het algemeen en binnen de eigen kring in het bijzonder, na te gaan welke mogelijkheden er zijn voor samenwerking en op welke wijze men elkaar tot steun zou kunnen zijn.

Door elkaar regelmatig te ontmoeten kunnen soms ook karikaturen worden weggenomen die in de loop der tijd ten aanzien van elkaar zijn ontstaan of ook mogelijk zouden kunnen ontstaan. Niet in het minst door de wijze waarop in de kerkelijke bladen en andere publicaties over elkaar

'Doch Mozes zeide tot hem: Zijt gij voor mij ijverende? Och, of al het volk des HEEREN profeten waren, dat de HEERE Zijn Geest over hen gawe!'

Numeri 11:29

In opdracht van de Heere moest Mozes zeventig oudsten aanstellen die hem zouden bijstaan in het vele werk dat hij had te verrichten. Ze werden uitgenodigd om zich te verzamelen bij de tent der samenkomst. En wanneer ze daar dan verzameld zijn dan lezen we in vers 25: 'Toen kwam de HEERE af in de wolk, en sprak tot hem, en afzonderende van den Geest, Die op hem was, legde Hem op de zeventig mannen, die oudsten; en het geschiedde, als de Geest op hen rustte, dat zij profeteerden, maar daarna niet meer'. Dus die mannen ontvingen de Geest der profetie, net zoals de Heere die Geest op Mozes had gelegd. Door de werking van die Geest mochten ze de grote deugden en daden Gods uitspreken en verkondigen.

Twee van de aangeschrevenen waren achtergebleven in het leger. Eldad en Medad. Hoewel ze niet naar de tent der samenkomst gekomen waren, bedeede de Heere hen wel met de Geest der profetie en ze mochten profeteren in het leger. Dat komt Jozua ter ore en het is hem een doorn in het oog. Hij verzoekt Mozes om het hun te verbieden. Maar dan spreekt Mozes de wens uit dat de Heere over heel het volk de Geest der profetie zou geven.

Wanneer de Heere iemand bedeed met die Geest, dan mag hij dus door de werking van die Geest de grote deugden en daden Gods verkondigen. Aangrijpend is het dat we in het Oude Testament lezen dat de Heere dit soms deed met mensen die de Heere niet vreesden. Denk maar aan Bileam en aan koning Saul.

Van Johannes de Doper kunnen we lezen dat de Heere zegt in Lukas 7 vers 26 en 27: "Maar wat zijt gij uitgegaan te zien? Een profeet? Ja, Ik zeg u, ook veel meer dan een profeet. Deze is het, van welken geschreven is: Ziet, Ik zende Mijn engel voor Uw aangezicht, die Uw weg voor U heen bereiden zal' (Luk. 7:26, 27). Het werk van Johannes was om de weg te bereiden voor de Zaligmaker.

Maar de grootste Profeet is Hij, Die gekomen is om de verborgen raad en wil Gods van de verlossing van de Kerk volkomen te openbaren.

Ermelo, ds. P. Melis

wordt geschreven.

Dit laatste heeft vooral zijn nut be-
wezen in de ontmoetingen die er ge-
weest zijn met de vertegenwoordigers
van de Gereformeerde Gemeenten in
Nederland. De droevige scheuring
van 1953 zal wel niet direct opgehe-
ven kunnen worden door deze ont-
moetingen, maar het is wel een ver-
blijvende ontwikkeling dat we elkaar
weer ontmoeten en over belangrijke
zaken van verleden en heden met el-
kaar van gedachten kunnen wisselen.
Tijdens de ontmoetingen is ook uit-
voerig en diepgaand van gedach-
ten gewisseld over wezenlijke zaken
als de toe-eigening van het heil, de
prediking, het aanbod van genade,
de betekenis van de beloften en het
verbond in relatie tot de Woordver-
kondiging, enzovoort. Met alle ge-
noemde kerken heeft bijvoorbeeld
een bespreking plaats gevonden van
het door de Generale Synode van
2001 uitgegeven boekje "Louter Ge-

nade" (over verbond, beloften en
prediking). Ook heeft enkele malen
een bespreking plaats gevonden van
preken van predikanten van elkaars
kerkverband over eenzelfde tekst uit
Gods Woord of over eenzelfde Zon-
dag van de Heidelbergse Catechis-
mus.

Soms mag tijdens de gevoerde ge-
sprekken worden geconstateerd dat
er veel overeenstemming is over we-
zenlijke zaken en mag er ook sprake
zijn van geestelijke herkenning. In
alle eerlijkheid moet echter ook wor-
den gezegd dat in andere gevallen
duidelijke verschillen in de visie op de
genoemde wezenlijke aspecten van
het kerk zijn, openbaar komen. Soms
blijkt daarbij ook heel schrijnend het
verschil in opvattingen binnen de
kerkverbanden zelf, waardoor het ge-
sprek moeilijk en minder vruchtbaar
wordt. Van deze ambtelijk gevoerde
gesprekken en contacten, die in stilte
worden gevoerd, wordt via de gebrui-

kelijke driejaarlijkse rapportage ver-
slag gedaan aan de Generale Synode.

Andere interkerkelijke verbanden

Deze ontmoetingen van het DKE met
andere kerkverbanden, een of twee
keer in de loop van drie jaar, betref-
fen de officiële, ambtelijke contacten
tussen kerkverbanden met elkaar.
Daarnaast vindt er natuurlijk binnen
andere verbanden op verschillende
terreinen al jarenlang een intensieve
samenwerking plaats. Bijvoorbeeld
op de terreinen van het onderwijs, de
zorg, de politiek, enzovoort.
Hoewel de reformatische zuil door
sommigen recent nogal onder kri-
tiek wordt gesteld, is de ontmoeting
binnen de zuil ook voor de relatie
met vertegenwoordigers van andere
kerken zeker waardevol. Niet zelden
mag ook op die wijze een geestelijke
herkenning worden ervaren.

Deputaatschap Kerkelijke Eenheid

Ingezonden

23 juni 1963 - 23 juni 2013

Het is goed om te gedenken. Dat
lezen wij immers in verschillende
psalmen. Eigenlijk past gedenken
niet zo goed in onze postmoder-
ne tijd. Het past niet goed in ons
jachtige leven. Gedenken doe je
meestal in de stilte. Rustig. Op je
gemak. Op tijd in de kerk zijn om
na te denken bijvoorbeeld. Doe jij
dat nog? Gewoon op tijd zijn, rus-
tig gaan zitten en over-denken. De
Heilige Geest heeft ook meer in-
gang als we rustig zijn, bewijst het
verleden. Het was de gedachte aan
onze geliefde studenten dat mijn
gedachten zich vermenigvuldig-
den en terecht kwamen bij... ds. P.
Honkoop sr. Ik zal u vertellen hoe
mijn gedachten gingen toen ik aan
de waterkant zat en Gods schep-
ping bewonderde op een mooie
avond. Nadat we zolang minder
mooi weer hebben gehad. Ik durf
niet te schrijven 'slecht weer', want
ik weet Wie het weer ons geeft.
Alle vier de mannen die aange-
nomen zijn op de Theologische
school komen uit het bedrijfsle-
ven. En bij de huidige studenten

is het percentage mannen uit het
bedrijfsleven ook hoog. Voor onze
docenten is dit 'type' student mis-
schien niet de eenvoudigste 'soort'
om les te geven. Vindt u het niet
wonderlijk dat de Heere op deze
manier werkt?

Vindt u het niet opmerkelijk dat
het Evangelie na Pinksteren rond
ging, tot het einde der aarde. Dat
einde is dus: waar nu Nederland
ligt. En dat we dichterbij Jeru-
zalem eigenlijk weinig zuivere
woordverkondiging meer hebben.
En dat de Heere daar nu in Ne-
derland in 2013 ook zakenman-
nen voor wilt gebruiken? Volk dat
met minder geven en meer vragen
aan de kost moet komen. Waar het
Joodse volk in de diaspora zo om
beschimpt werd.

En zo kwamen mijn gedachte te-
recht bij Ds. P. Honkoop sr. waar-
van het op 23 juni alweer 50 jaar
geleden is dat zijn aardse werk is
beëindigd en hij God eeuwig groot
mag maken. Hij was een echte
zakenman- dominee. Zijn klein-
zoons hebben een lezenswaardig

boek over hem geschreven onder
de titel 'Weidt mijn schapen'. Daar
staat genoeg in. Lees of herlees
het maar. 'Hoe begint Mozes zijn
gebed ook al weer? 'Heere, Gij zijt
ons geweest een Toevlucht, van
geslacht tot geslacht (Psalm 90:1)'.
En dat is Hij!
Zo maar even stil zijn, mijmeren,
alleen in de natuur, kan best goed
zijn.

Vijf maal verbannen om een "i"-tje

Hij zwierf in de onherbergzame woestijnen van Arabië, woonde in de donkere wouden van Duitsland en vluchtte naar de eenzame wildernis in Egypte. Hij was een man van grote geleerdheid, maar ook een bewogen pastor die op handen werd gedragen door zijn gemeente. Toch moest hij twintig jaar van zijn leven doorbrengen in ballingschap, omdat hij vogelvrij was verklaard door de kerkelijke autoriteiten en door de keizer van Rome zelf.

Wat was zijn misdaad? Had hij geld gestolen van de armen of had hij door middel van steekpenningen zich een weg gebaad naar de top? Had hij tegenstanders vermoord of overspel bedreven? Niets van dat alles. Hoewel hij van al deze zaken werd beschuldigd, was er geen natte vinger op hem te leggen. Wat was dan wél de reden dat bisschop Athanasius niet minder dan vijf keer werd verbannen tijdens zijn leven?

Uiteindelijk had het te maken met de kleinste letter van het alfabet, de letter 'i'. Daar gaat het over in dit stukje. Het is een fascinerend verhaal met veel onderwijs, ook voor vandaag!

De brandende kwestie

Als de duivel de kerk niet kan verwoesten door vervolgingen, dan zal hij het van binnen uit proberen door valse leringen. Het eindresultaat is net eender. Een huis kan met de grond gelijk gemaakt worden door een orkaan, of het gebinte ervan kan door ongedierte langzaam worden aangetast totdat het instort. Zo is het ook met de kerk. De vroege christenen waren wreed vervolgd. In de vierde eeuw luwde de storm toen Constantijn de Grote de troon van het Romeinse rijk besteeg. Op hetzelfde moment kwamen allerlei dwalingen op. In het Egyptische Alexandrië leerde een presbyter dat Christus niet echt goddelijk was. Deze man - Arius was zijn naam - zei dat de Zaligmaker wel het hoogste schepsel was maar niet de eeuwige Zoon van God. Arius kwam in botsing met zijn eigen bisschop, Alexander, en met diens opvolger, Athanasius.

Athanasius

Waarom verzetten deze beide mannen zich zo krachtig tegen Arius? Omdat de eer van Christus en de zaligheid van zondaren op het spel stond. Als Christus niet God is, dan is er geen almachtige Zaligmaker en is de zaligheid niet langer een Godswerk. Dan staat het er hopeloos met ons voor!

Synode in Nicea

Het conflict dat door Arius was ontketend, moest worden opgelost. Niet alleen kerkleiders vonden dat, ook de keizer was die mening toegedaan. Constantijn vreesde dat verdeeldheid in de kerk de eenheid van zijn rijk zou ondermijnen. Om die reden riep hij in 325 na Christus een vergadering bijeen in Nicea, een stadje in Klein Azië, het huidige Turkije, niet ver bij Constantinopel vandaan (het huidige Istanbul).

Deze vergadering was in feite een synode of kerkelijk concilie, hoewel - en dat was ongebruikelijk - de keizer zelf er deel aan nam. Het concilie gaf Arius geen gelijk. Ze stelde een geloofsbelijdenis op die alle nadruk legde op de goddelijke natuur van Christus. Aangezien Arius weigerde zijn handtekening hieronder te zetten, werd hij veroordeeld en verbannen. Gelukkig kreeg dus de waarheid de overhand,

en daarmee was de geloofsbelijdenis van Nicea een feit geworden!

Voortgaande strijd

Helaas was hiermee de strijd nog niet ten einde. Niet iedereen was blij met de nieuwe belijdenis. Arius werd na verloop van tijd weer in ere hersteld. Op listige wijze wist hij zijn werkelijke bedoelingen te verbergen en de gunst van de keizer te winnen. Athanasius was meer rechtstreeks in zijn benadering. Daardoor bracht hij nogal wat beroering teweeg en haalde hij zich de toorn van de machthebbers op de hals.

Had Athanasius ooit belangstelling voor machtsposities? Soms was dat inderdaad het geval. Maar als de waarheid werd aangevallen, vocht hij als een leeuw. Hij gaf meer om de eer van God dan om de gunst van mensen. De zaak van dat 'i'-tje was belangrijker voor hem dan zijn eigen gemak.

Wat bedoelen we met dat 'i'-tje? De theologen op het Concilie van Nicea hadden gesteld dat de Zoon van God *homo-ousios* is, dat wil zeggen: 'van hetzelfde wezen als de Vader'. De volgelingen van Arius zeiden dat Christus *homo-i-ousios* is. Hij zou niet dezelfde natuur als de Vader, maar alleen iets dat erop lijkt. Het was een verschil van één letter, maar juist dat raakte het hart van de zaak. En omdat Athanasius niet ophield te strijden tegen dat onbijbelse 'i'-tje, kwam hij in ballingschap terecht.

Overwinning in Constantinopel

De zaak kwam tot een beslissing in het jaar 381. Opnieuw werd een concilie gehouden, maar ditmaal was er geen vaagheid in de bewoordingen die werden gebruikt. De Geloofsbelijdenis van Nicea werd bekrachtigd, maar ook verduidelijkt en uitgebreid.

In het jaar 325 had de kerk reeds beleiden dat Jezus Christus 'de eniggeboren Zoon van God' is, 'geboren uit de Vader vóór alle eeuwen', en ook dat Hij 'van hetzelfde wezen met de Vader' is. Het Concilie van Constantinopel maakte duidelijk wat dit inhoudt en voegde eraan toe dat de Heilige Geest van datzelfde wezen is. Acht jaar eerder was Athanasius gestorven, maar zijn volgelingen moeten heel dankbaar geweest zijn na deze vergadering. Uiteindelijk had de waarheid toch gezegevierd.

Inmiddels begrijpen dat we dat de Geloofsbelijdenis van Nicea wel in Nicea geboren is maar pas tot een afronding is gekomen in Constantinopel. Daarom is de officiële naam van deze

geloofsbelijdenis "Nicaeno-Constantinopolitanum". Omdat we over zo'n lange naam onze tong breken, spreken we doorgaans van "de Geloofsbelijdenis van Nicea".

Nicea vandaag

De belijdenis van Nicea is aanvaard door alle kerken in het Oosten en Westen. Het is dan ook een oecumenische belijdenis, een belijdenis die over heel de wereld ingang heeft gevonden.

De kerken in West-Europa hebben naderhand het woordje *filioque* toegevoegd. Zij wilden daarmee uitspreken dat de Heilige Geest niet alleen uitgaat van de Vader, maar ook van de Zoon. Zij benadrukten eens te meer dat Gods Zoon op geen enkele manier minder is dan de Vader. Het is verdrietig dat de kerken in het oostelijk deel van Europa - we noemen die kerken 'Oosters Orthodox' - deze toevoeging afwezen en hun eigen weg gingen.

Grote 'i' of kleine 'i'

De geschiedenis van Athanasius en de Geloofsbelijdenis van Nicea laten zien dat de Heere zorg draagt voor Zijn Kerk. Telkens opnieuw heeft Hij mannen verwekt die de waarheid verdedigden met een heilige ijver en zelfverloochening. Athanasius wilde tot vijfmaal toe verbannen worden om dat kleine 'i'-tje dat hij niet kon en mocht aanvaarden.

Is dat niet beschamend voor ons? Wij zijn dikwijls zo lauw als het om de waarheid gaat, zelfs als we niet bang hoeven te zijn voor lichamelijke vervolging of verbanning. Waar komt die valse schaamte toch vandaan?

Toen ik eens daarover sprak met jongeren in Canada, zei een van hen: 'Het heeft met die grote 'i' te maken' ('that big I'). De hoofdletter 'I' in het Engels is ons woordje 'ik'. Wij Nederlanders schrijven dat woord netjes met een kleine letter, maar wat is dat 'ik' toch groot en sterk! Dat eigen ik moet gebroken worden. Zei Johannes de Doper niet: 'Hij moet wassen, en ik minder worden'?

Athanasius kende datzelfde verlangen. Het was het geheim van zijn leven. Daarom heeft hij levenslang gestreden zonder te schipperen, niet alleen tegen die grote 'i', maar ook tegen dat kleine 'i'-tje. Moge de Heere onze harten aanraken, opdat we die goede strijd ook leren kennen en daarin mogen volharden. Tot het einde toe!

(wordt vervolgd)

Krabbendijke, ds. C. Sonneveld

Zeven huizen

Door genade leeft Gods volk in zeven huizen. Dat eerste huis is het huis van vrije genade. Daar komen ze in door wedergeboorte. Het huis van genade.

Het tweede huis is het huis van het werkverbond. Het **werkhuis**. Want och, we zijn zo dwaas. Wij willen het zelf uitwerken. Maar de Heere brengt dat volk ook in het werkhuis. De oude dominee Van Reenen zegt van dat werkhuis, dat kun je lezen in zijn catechismusverklaring: 'Werk maar zo hard als mogelijk is. Dan ben je het snelst doodgewerkt. En hoe sneller doodgewerkt, hoe beter. Want hoe sneller doodgewerkt, gemeente, dan kom je het snelst in het huis van het Evangelie'.

Want in dat derde huis, het **huis van het Evangelie**, wordt Christus geopenbaard aan een ziel die het niet meer uitwerken kan. Dat is hetzelfde als Jakob in Bethel. En als een mens door genade in het huis van het Evangelie komt, is het alles vrije genade. Daar hoeven we helemaal niet overheen te preken, gemeente, want er is geen andere weg. Wie op een andere weg hoopt, zal straks in de hel erachter komen dat er geen andere weg is. Bedrieg uw arme zielen maar niet voor de eeuwigheid. Want er is geen andere weg dan de weg van vrije genade door een Drie-enig God. De Heere zal het aan Zijn volk leren. En er is een volk dat het door genade niet anders wil leren, omdat het Gods weg is. En ze willen geen andere weg dan Gods weg.

Wat zou het vierde huis wezen? Als een mens in het huis van het Evangelie is, krijgt zo'n mens de openbaring van de tweede Persoon Jezus Christus. Maar een openbaring is nog geen toepassing. Wat springen er toch veel vandaag aan de dag met een geopenbaarde Christus door de deur van de rechtvaardigmaking. Maar zo is het toch niet.

Dat vierde huis, dat is het **rechthuis**. Daar wordt een zondaar in het rechthuis gebracht, ook met de openba-

ring van Christus. Want daar wordt een Jakob in Pniël gebracht. Dat is het rechthuis. Er zijn mensen die praten wel over een rechthuis en die zijn wel eens in een rechthuis geweest, maar de Rechter was er niet. Dat is wel benauwd, maar het is niet genoeg. Als je in het rechthuis gebracht wordt, is het een verschil of de Rechter er is, ja of nee.

O, gemeente, als de Rechter van hemel en van aarde de zondaar gaat richten, dan gaat de Advocaat Zijn bloed tonen. En daar pleit die lieve Jezus op Zijn gerechtigheid, op Zijn eigen bloed voor de schuldige zondaar. En o, wanneer de Rechter dat bloed ziet, dan gaat de Rechter op rechtsgronden de zondaar vrijspreken. Dat vindt plaats in het rechthuis.

Na het rechthuis is het vijfde huis: het **vredehuis**. Tegen die bloedvloeiende vrouw zei de Heere: 'Dochter, uw geloof heeft u behouden'. Maar er staat nog meer bij, namelijk: 'Ga heen in vrede' (Mark. 5:34). Vrede! Och gemeente, als we onbekeerd zijn, weten we niet wat het woord vrede inhoudt. Maar de Heere zegt tegen die vrouw: Ga heen in vrede. Dat vijfde huis is het vredehuis. Vrede met God in Christus Jezus door het toepassende werk van de Heilige Geest.

Wat zou het zesde huis wezen voor de ware pelgrims? Och, het christendom van vandaag zou zeggen: dat is springen en dansen. Maar nee. Weet u wat het is? Dat is het Bacadal. Dat is het **armenhuys**. Het armenhuys! Dat volk leert uit genade om uit God te leven. Dat is het armenhuys. Van mij geen vrucht in der eeuwigheid. Zo handelt de Heere als een Vader met Zijn lieve kinderen. Dat is liefde. O, om ze maar in het Bacadal te houden, om ze maar in de strijd en in de armoede te houden. Als het zo loopt in uw geestelijk leven, gemeente, dan gaat het op het goede pad hoor. Want de Heere zegt ook in Zijn Woord: die Ik liefheb, kastijd Ik. En de Heere zegt in Zijn Woord: Als u zonder kastijding bent, bent u een bastaard en geen zoon (Hebr.

12:6,8). Dat is Gods Woord en dat is eeuwig zeker en dat zal nooit veranderen. Nee, in alle eeuwigheid niet. Wat zal dan het zevende huis wezen? Gemeente, zeven is een vol getal. Want zeven is een volheid. Och, er zullen van Gods volk zijn die zeggen: ik weet het hoor. Dat weet ik wel. Jongens en meisjes, ik hoop dat je het onthouden mag. En vaders en moeders, verklaart het nog eens aan je kinderen als je thuiskomt. Praat eens over Gods Woord, over de dienst. Ga maar niet als een beest naar bed. Neem je kinderen rondom je op je knieën, om nog te vragen: Heere, breng me nog in

het genadehuis. Daar moet het beginnen hoor, vaders en moeders, spreek met je kinderen. Lees Gods Woord samen. Er is godsdienst genoeg, vroomheid genoeg, maar waar is het in de praktijk van het leven? Neem je kinderen bij je, rondom je. Het zijn je lieve kinderen. Och, probeer nog eens een gebedje te doen. Lees nog Gods Woord. Praat niet aldoor over de wereld en zeker niet op zondag.

Zeven huizen. En straks komt dat volk in het zevende huis en dat is het **Vaderhuis**. In het Vaderhuis, dan zullen ze Thuis zijn. O, gemeente, als we

denken ook over Nederland, hoeveel er vroeger hier geweest zijn die nu Thuis zijn: Godvrezende leraars, Godvrezend volk, die die zeven huizen verklaren konden. Die het wel wisten, hoor. Wat zijn we vandaag de dag over het algemeen ver van het heilspoor afgegaan. Wat zijn er maar weinig meer over die het onderscheid in die zeven huizen kunnen verklaren. Soms wordt Gods volk zo eenzaam hier. Ze krijgen begeerte om in dat zevende huis te komen, om in dat Vaderhuis te komen. Wanneer komt die dag?

wijlen ds. J. Spaans

Even maar...

Evangelisch denken

Er dringen onmerkbaar onder ons meer evangelische invloeden binnen dan we denken. Vier aspecten van evangelische denken willen we ter opscherping kort noemen.

In het evangelische denken is er om te beginnen een andere waardering van de verhouding tussen Oude en Nieuwe Testament. Anders gezegd: er is sprake van een onderwaardering van het Oude Testament ten opzichte van het Nieuwe. Men heeft weinig tot geen oog voor de verwevenheid en eenheid van Oude en Nieuwe Testament.

Het gevolg is dat men niet weet van de diepten van onze verlorenheid zoals de profeten en psalmen dat verwoorden. De verhouding tussen wet en Evangelie is geheel zoek. Geen verbrokenheid onder God, dan ook geen verwondering over God, in de verklaring van Immanuël. Het is allemaal zo beredeneerd. Dan houden we een verbleekte Jezus en een verbleekt geloof over, waar de ernst van de zonde en de scherpte van de verzoening (totaal) in gemist worden.

Het tweede aspect: door het bovenstaande raakt men ook het zicht op Gods verbond kwijt. Met als gevolg het afwijzen van het do-

pen van kinderen. Vaak heel fanatiek.

Wat raak je dan veel kwijt! Dat God Zijn waarheid nimmer zal krenken, maar eeuwig Zijn verbond zal gedenken. Dat hangt ook samen met de verhouding gemeenschap-individu.

Bij evangelischen is de verhouding omgekeerd. Het individu en zijn beleving, gevoel en keuze gaan voorop. Daarom gaan we dus ook uiteen op het punt van kinderdoop en kerk, waar juist de nadruk ligt op de gemeente, de gemeenschap waarvan de geslachten deel uitmaken. Hoe gemakkelijk verbreekt men deze lijn der geslachten die in de Schrift zo waardevol is. Voor Gods werk in de voorgeslachten, Zijn Verbondsnaam van kind tot kind is geen oog en geen plaats meer. Ontworteling die tot geestelijke verarming leidt. Wat een nameloos verlies!

Ten derde is het evangelische denken remonstrants.

Alles zit vast op de geloofskeus van de mens, ook al wordt gezegd dat dit een gave van de Geest is. Maar daar moet jij wel eerst... Gaan geloven en jezelf bekeren. Terwijl onze Dordtse vadersen belijden 'dat de mens door de (levendmakende) genade die hij ontvangen heeft gelooft en zich bekeert (DL 3,4, 12

slot). Het gevolg is een ongeestelijk activisme. Men heeft een optimistische mensbeschouwing. Men denkt vanuit de mens en niet vanuit Gods verkiezend welbehagen. Terwijl juist Gods genadige verkiezing doet beleven hoezeer genade zuivere genade is. In ootmoed en aanbidding.

Het vierde aspect is dat het accent wordt verlegd van de rechtvaardiging, de verzoening met God dus, naar de meer praktisch ingevulde levensheiliging. Het staan van de christen in het leven van elke dag moet alle nadruk krijgen. De rechtvaardiging van de goddeloze wordt als dogmatisch en moeilijk naar de zijlijn verdrongen. We gaan er maar vanuit dat een serieus kerkmens dat station grotendeels gepasseerd is. Een mens heeft het toch niet van zichzelf dat hij...

Dus laten we eens nauwkeurig(er) letten op: de scheve verhouding OT en NT, het individualisme, remonstrantse geloofsbeleving en levensheiliging zonder doorleving van verzoening.

Want er zullen er velen komen die verleiden en velen die verleid zullen worden. Waak toch en bid...

v. A.

Van het Curatorium

De curatoren van onze Theologische School, in vergadering bijeen op maandag 10 juni, dinsdag 11 juni en woensdag 12 juni 2013, kunnen u het volgende meedelen. Na de gehouden examens zijn met ingang van maandag 17 juni 2013 voor de gemeenten beroepbaar gesteld:

Kandidaat S.W. Janse
Oranje Nassaustraat 42
4341 GC Arnemuiden

Kandidaat J. van Laar
Smachtkamp 48
4043 LP Opheusden

Kandidaat C. van Ruitenburg
Dorpsstraat 83
3342 BC Hendrik-Ido-Ambacht

De HEERE verlene onze broeders de hulp en de leiding van de Heilige Geest. Hij Zelf mocht hen, uit de beroepen die zullen worden uitgebracht, in Zijn gunst een gemeente aanwijzen. De grote Zender, Die in Zijn goedheid nog verkondigers van de blijde Boodschap zendt tot wie Hij wil en wanneer Hij wil, schenke hen een gemeente. Een plaats waar zij in diepe afhankelijkheid van de Koning van de Kerk het ambtelijke werk mogen verrichten.

Wegens strikt persoonlijke omstandigheden heeft student P.G. Heijkamp op zijn verzoek niet aan de examens deelgenomen. De beroepbaarstelling is daardoor uit-

gesteld tot de datum waarop het examen zal zijn afgelegd. Tot die tijd zal hij, indien mogelijk, in de gemeenten blijven proponderen. De HEERE, Die trouw houdt en eeuwig leeft, moge hem gedenken.

De studenten P.D. den Haan en H.A. van Zetten zijn bevorderd naar het vierde leerjaar.

De studenten H. Brons, H. van der Heiden en W.A. Zondag zijn bevorderd naar het derde leerjaar. Zij mogen nu naast hun studie in de gemeenten uitgaan om te proponderen op de zondagen en één keer per maand in een weekdienst. De HEERE mocht hen rijkelijk de opening in Zijn Woord door Zijn Geest schenken; dan is er ook getuigenis van Gods werk in de gemeenten. De eeuwige God brenge naar Zijn eeuwig welbehagen verloren zondaren toe tot de gemeente die zalig zal worden. De studenten M.T. Al-Chalabi en M.H. Schot zijn bevorderd naar het tweede leerjaar.

De Heere mocht hen en de broeders B.E.J. Boudewijn, J.B. Huisman, J. de Kok en W. Mouw die op dinsdag 27 augustus het nieuwe cursusjaar zullen aanvangen onder Zijn bewarende en beschuttende vleugelen dekken.

De HEERE mocht in Zijn gunst aan onze gemeenten gedenken. Ondanks al onze afmakingen verblijdt Hij nog met Zijn Goddelijke daden. Het is nog tot bemoediging in het strijdperk van dit leven. De verhoogde Christus bevestigde onder ons Zijn belofte dat Hij met Zijn Kerk zal blijven: 'En zie, Ik ben met ulieden al de dagen tot aan de voleinding der wereld'.

De Heere mocht gedurig de hof van ons hart, van onze gezinnen en van onze gemeenten met de ontdekkende bediening van de noordenwind van Zijn Geest doorwaaien, opdat de zuidenwind Zijn liefelijke vrucht mag openbaren.

Kandidaat S.W. Janse

Kandidaat C. van Ruitenburg

Dat die Liefste toch tot Zijn hof kwame en ate Zijn edele vruchten. Wat zouden wij daar toch goed mee zijn! Het gaat om de eer en de zaak van de Koning. Mogen wij de arbeid aan onze Theologische School bij de voortduur in uw voorbede aanbevelen.

Voor de uitgaven ten nutte van het onderwijs aan de opleiding van de aanstaande dienaren des Woords doen wij met vrijmoedigheid een beroep op uw milddadigheid.

Namens het curatorium,
Ds. J.J. van Eckveld, voorzitter
Ds. M. Karens, secretaris

Kandidaat J. van Laar met voorzitter J.J. van Eckveld.

Voor het noodzakelijke bouwfonds van Middelharnis

Als een gewaterde hof

Uit Middelharnis bereikte de redactie het verzoek om een prekenbundel van onze emeritus predikant ds. J. Karels bij de lezers te introduceren. Aan dit verzoek voldoen we van harte. Vanwege de band aan onze broeder, die helaas niet meer in de dienst des Woords kan voorgaan.

Maar vooral ook vanwege de band aan zijn prediking zoals hij die vanaf 1973 als proponent onder ons mocht brengen. En natuurlijk ook vanwege het doel: de steun voor het noodzakelijke bouwfonds van Middelharnis, de laatste gemeente waaraan ds. Karels in actieve dienst verbonden was. In zijn 'Ten geleide' voor zijn catechismusverklaring 'Uit het leerboek van vrije genade schrijft hij zo bescheiden: 'ik hoor niet tot de schrijfdominiees...'. Laat hij dat dan van zichzelf vinden, wij zijn hartelijk verheugd dat deze bundel mocht verschijnen. En het feit, dat er 'deel 1' op de titelpagina staat, belooft dus meer...

Enkele leden van Middelharnis hebben het initiatief genomen om deze acht preken uit te geven. Ze zijn in de gemeente Middelharnis uitgesproken. De datum staat zelfs onder iedere preek vermeld. Als titel is gekozen: 'Als een gewaterde hof' en verwijst naar de tweede preek over Jeremia 31:12. Het blijkt dat de uitgever, Gebr. Koster te Barneveld, ook nog een tweede deel zal verzorgen. Deze eerste bundel bevat - naast zes vrije stoffen - ook een voorbereidingspreek en een nabetrachtingspreek voor het Heilig Avondmaal. De prijs van het boek is € 14,90. Een gedeelte van de opbrengst is bestemd voor het bouwfonds van de Gereformeerde Gemeente te Middelharnis.

Vanaf de instituering in 1928 kwam de gemeente samen in het kerkgebouw aan de Chr. de Vrieslaan. Vanwege de groei van de gemeente viel het besluit om tot nieuwbouw over te gaan. Na een lange voorbereidingsperiode is in 2010 met de bouw van de nieuwe kerk begonnen. Op zaterdag 14 januari 2012 kon de Sionkerk aan

de Landbouwweg in gebruik worden genomen. Al weer bijna anderhalf jaar mag de gemeente op deze plaats het Woord horen. Vandaar dus: 'het noodzakelijke bouwfonds...'

Uit het voorwoord van de huidige predikant, ds. S. Maljaars, citeren we het volgende: 'Van 1999 tot 2003 mocht onze geliefde broeder de Gereformeerde Gemeente van Middelharnis dienen. Het was zijn vijfde en laatste arbeidsveld. Met ingang van 1 juli 2003 ontving hij hier op de meest eervolle wijze emeritaat. Na deze datum mocht hij vanuit zijn huidige woonplaats Rijssen nog verschillende jaren in de vacante gemeenten voorgaan. De laatste tijd is dit vanwege zorgen rondom zijn gezondheid niet meer mogelijk... Degenen die ds. Karels kennen, zullen onmiddellijk zijn stijl herkennen: ernstig en eerlijk, hartelijk en gunnend, onderwijzend en heenwijzend.

Ernstig wijst onze broeder op onze ontzettende doodstaat voor God. Eerlijk wordt de diepte van de zonde

en de schuld aangewezen. Hartelijk en gunnend legt hij de nodigheden tot de zaligheid aan het hart. Voor jong en oud heeft hij een woord. Zo dringt hij als een bewogen herder achter de kudde aan. Zeer onderwijzend zijn deze preken als het gaat over het begin en de voortgang van het leven van Gods volk. In deze wegen schittert het werk van een Drie-enig God. Doorlopend wijst onze broeder daarbij als een vriend van de Bruidegom naar Christus als de enige Grond van zaligheid. Deze Zaligmaker is de Liefste van Gods Kerk.'

Van harte bevelen we deze preken aan. Allereerst voor persoonlijke overdenking. Zeker niet in het minst ook voor de leesdiensten. Door de samenstellers is er alles aan gedaan om deze preken daarvoor geschikt te maken. Nu onze broeder zelf het Woord niet meer kan bedienen, mogen zijn woorden hopelijk op deze wijze nog doorklinken in de gemeenten. Verder zijn de financiële baten van de verkoop van dit boek bestemd voor het bouwfonds van onze gemeente in Middelharnis.

Zo wensen we dat deze preken onder Gods zegen hun weg zullen vinden. Opdat door de werking van Gods Geest dode en dorre hartenakkers mogen worden 'als een gewaterde hof'.

Aan deze hartelijke Flakkeese aanbeveling hoef ik niets toe te voegen.

**N.a.v. ds. J. Karels
'Als een gewaterde hof', acht preken;
uitgeverij gebr. Koster Barneveld;
IBSN 978-90-5551-702-2;
159 pag.; € 14, 90.**

v. A.

Kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente Middelharnis

"Marginaal of gereformeerd. Over streven, sterven, werven en erven: een gereformeerde satire", dr. C.A. van der Sluijs; uitg. Boekscout, Soest, 2012; ISBN 978 94 62 061 491; 112 blz.; € 15,95.

Uit de pen van de hervormde emeritus predikant dr. C.A. van der Sluijs vloeiden al heel wat boeken. Doorgaans zijn het geschriften die prikkelen tot nadenken en die daarom op het scherpst van de snede zijn geschreven. Dat geldt ook voor zijn nieuwste publicatie "Marginaal of gereformeerd".

Al eerder beschreef ds. Van der Sluijs zijn grote zorg over kerkelijk Nederland. Zowel bij het gereformeerde als het evangelische kamp plaatst hij kritische kanttekeningen. In dit alles begeert hij terug te gaan naar de bronnen van de Reformatie om deze in onze ontkerstende samenleving te laten spreken.

Dr. Van der Sluijs noemt altijd wel punten om ernstig over na te denken. Maar soms versterkt de toon in deze satire, zoals de auteur het boekje noemt, het onderwerp niet bepaald, maar verzwakt het betoog erdoor. De eerlijkheid gebiedt ook te zeggen dat het niet altijd helder is waartegen de predikant waarschuwt. Dat komt mede door het filosofische taalgebruik en de moeilijke woordkeus en zinsopbouw. Het vraagt voor een gemiddelde lezer, denk ik, teveel inspanning om de gedachtegang echt te volgen, behalve dan op die bladzijden waarin de auteur dicht bij het bijbelse taalgebruik blijft.

Eén ding is duidelijk: dr. Van der Sluijs is zeer verontrust over het hoge tempo van de ontkerkelijking in ons land. 'Ondertussen hebben we niet in de gaten dat er hele generaties beginnen weg te vallen, bij kerk en God vandaan'. Zulke uitspraken mogen we ons aantrekken. En goed ook. Want ongemerkt kunnen we zo bezig zijn met alle drukte van het kerkelijke leven dat we te weinig oog hebben voor de nood van de wereld om ons heen, verloren in duisternis en onwetendheid.

De inzet van ds. Van der Sluijs bij de reformatische belijdenis van de rechtvaardigmaking van de goddeloze (en niet van de vrome) is heilzaam en helder. Maar juist die helderheid mist hij vaak in

de verkondiging van het Woord. Wie nog enigszins zelfgenoegzaam zou wijzen op eigen voorrechten, is bij de hervormde predikant daarom op het verkeerde adres. 'Het oordeel schuilt zelfs precies daarin dat we het oordeel als zodanig niet ervaren of zelfs projecteren op een ander deel van de kerk'.

We verdubbelen onze activiteiten ten aanzien van leer en leven, zo constateert hij, maar waar is het echte leven in de kerk? En, daar gaat het om, het echte leven, als een genadegeschenk Gods.

Middelburg, ds. J.M.D. de Heer

"Als een prachtig boek; Nederlandse Geloofsbelijdenis artikel 2 in de context van de vroegereformatische theologie", dr. A.J. Kunz; uitg. Boekencentrum Academic – Zoetermeer, 2013; ISBN 978 90 239 2108 0; 406 blz.; € 34,90.

De titel van deze dissertatie is ontleend aan vier woorden uit artikel 2 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis. Daarin staat dat wij God kennen door twee middelen: niet alleen door de Schrift, maar allereerst

door de schepping. De schepping is immers 'als een schoon boek, in hetwelk alle schepselen, grote en kleine, gelijk als letteren zijn, die ons de onzienlijke dingen Gods geven te aanschouwen, namelijk Zijn eeuwige kracht en goddelijkheid', zoals de apostel Paulus zegt in Romeinen 1:20.

In de vorige eeuw is er scherpe kritiek op dit punt van de geloofsbelijdenis gekomen. Met name Karl Barth richtte zijn pijlen op het idee van de twee boeken (het Boek der Natuur en de Bijbel). Volgens hem is zo het virus van de natuurlijke theologie de kerk van de Reformatie weer binnengeslopen. En hoe gevaarlijk die theologie is hebben Hitler en de "Deutsche Christen" ons wel geleerd: niet

Gods openbaring in Jezus Christus was nog langer bepalend, maar de ideologie van bloed, ras en bodem!

Veel protestantse theologen zijn Barth gevolgd in zijn kritiek. Anderen hebben geprobeerd artikel 2 te redden door er een nieuw uitleg aan te geven. Je zou de tekst van dit artikel achterstevoren moeten lezen. Mensen die God via de Bijbel hebben leren kennen, kunnen Hem vervolgens ook terugvinden in de geschapen werkelijkheid. Anders gezegd: de schepping leert ons niets over God tot dat we de bril van de Bijbel opzetten.

Deze interpretatie is op z'n minst merkwaardig te noemen als we bedenken dat de woorden van Guido de Brès eeuwenlang niet op deze wijze zijn gelezen. De promovendus maakt dit duidelijk door te wijzen op verklaringen van Samuel Maresius (1652), Arnoldus Rotterdam (1755), en anderen. Pas bij Karl Barth komt er een omslag in de receptiegeschiedenis van artikel 2. In een lang hoofdstuk neemt dr. Kunz ons mee langs de opvattingen van Van Ruler, Koopmans, Polman, Schilder, Berkhof, Berkouwer, en gereformeerde-bonders als Verboom, Van de Brink, en anderen. Telkens weer laat hij de zwakte zien van interpretaties die het bestaan van een algemene Godsopenbaring en een algemene Godskennis afwijzen.

De vraag is echter wat De Brès zelf heeft bedoeld heeft met artikel 2. Met behulp van moderne methoden van geschiedenisonderzoek probeert ds. Kunz die oorspronkelijke intentie te achterhalen, onder meer door de tekst te plaatsen in de context van de vroegereformatische theologie. Nadat hij gekeken heeft naar andere geschriften van Guido de Brès, richt hij zijn aandacht op de gereformeerde confessies van vóór 1561 en op uitspraken van verschillende hervormers. Bijzondere aandacht krijgt Johannes Calvijn met diens "Institutie" en zijn verklaring van Romeinen 1:19 en 20.

Telkens weer komt Kunz tot dezelfde conclusie: niet alleen Guido de Brès, maar ook de kerk van de Reformatie als geheel leert dat God Zich allereerst openbaart door het werk van Zijn handen en dat er bij alle volken een besef is van Gods bestaan. Deze kennis van God is echter niet zaligmakend. Ze is genoeg om mensen alle verontschuldiging te ontnemen. Om Hem tot zaligheid te leren kennen, hebben we de Heilige Schrift nodig. Daaruit leren we God echt kennen, niet alleen als Schepper, maar ook als Verlosser. De algemene openbaring, waarvan ook Romeinen 1 spreekt, blijft echter overleidend. Dat heeft niets te maken met rationalisme of natuurlijke theologie.

In het laatste deel van zijn doorwrochte

studie stelt dr. Kunz de vraag hoe wij artikel 2 kunnen verwoorden in onze tijd. Hoe moeten wij vandaag spreken over het Boek der Natuur? Het is immers zonneklaar dat velen (onder invloed van Darwin) de natuur niet langer zien als een schoon boek, dat velen (onder invloed van Kant) twijfelen aan de mogelijkheid om vanuit onze "benedenwereld" iets zinnigs te zeggen over de "bovenwereld", dat er velen zijn die niet langer in God geloven, en dat we inmiddels het gevaar van een natuurlijke theologie hebben leren kennen. De schrijver geeft ons een aantal aanzetten waar we onze winst mee kunnen doen. Zijn boek over "het prachtige boek" is een werk dat in kort bestek heel veel geeft!

Krabbendijke, ds. C. Sonneveld

**"Liefde tot elkaar", ds. A. Schot;
uitg. De Banier, Apeldoorn;
ISBN 978 90 336 32716;
110 blz.; € 9.95.**

Ds. Schot snijdt een bijzonder onderwerp aan in het boekje "Liefde tot elkaar". Het gaat over de onderlinge verhoudingen tussen christenen. Dat behoren liefdesverhoudingen te zijn op grond van de Schrift. Ds. Schot legt de vinger bij de zere plek: er moet onderscheid zijn tussen de christen en de wereld.

Wat is de wereldgelijkvormigheid groot. De grenzen worden uitgewist tussen kerk en wereld. In het boek wordt een vergelijking gemaakt tussen de vroeg-christelijke kerk en de kerk van nu. Wat een onderscheid! Zeer aangrijpend. Wat gaat er van ons uit?

In het eerste hoofdstuk wordt heel helder op de bron van het christelijk leven gewezen. Wat is het christelijk leven zonder de bron? Het christelijk leven kan niet worden losgemaakt van geestelijke vereniging door het geloof met de Heere Jezus Christus. Wat zien wij juist in onze dagen dat er wel gesproken wordt over christelijk leven, zonder de wezenlijke vernieuwing door de Heilige Geest in de wedergeboorte.

Hier wordt duidelijk gewezen op de klippen van onze tijd. Er is geen christelijk leven zonder de dadelijke bediening uit Christus. Het is ten diepste niet anders dan werkeilichheid uit de mens. Heel

terecht wordt hier de separatie aangebracht. Dit leven met Christus is een sterrend leven. Dat is een strijdend leven.

In het volgende hoofdstuk wordt de praktijk aan de orde gesteld. Steeds wordt er gewezen op de noodzakelijke band met Christus. Het ontslaat ons niet van de plicht en de verantwoordelijkheid om een christelijk leven te leiden. Wat voor leven leiden wij? Het zou ons gedurig in de klem moeten brengen.

De praktijk van het christelijk leven wordt verklaard naar aanleiding van de bekende hoofdstukken vijf en zes uit de brief van Efeze. Eerst worden er lessen getrokken voor het huwelijksleven. De plaats van de man en de vrouw naar de wonderlijke scheppingsorde wordt besproken, het fundament voor het christelijk leven. Heel leerzaam is het om te lezen hoe de mannen in verhouding met de vrouwen behoren te staan. Hierbij wordt er steeds gewezen op de grote Christus als het Hoofd en de Man van Zijn zwarte Bruidskerk. Er worden duidelijke Bijbelse lijnen getrokken van het huwelijksleven naar het christelijk leven.

Bijzonder leerzaam zijn de hoofdstukken waarin wordt beschreven hoe een christelijk gezin behoort te fungeren. Steeds wordt er gewezen op de gebrokenheid vanwege de zonden. De kinderen worden aangemoedigd om hun plaats te weten tegenover de ouders. Gewezen wordt op de belofte van het vijfde gebod, dat een geestelijke invulling en vernieuwing vereist. Niemand zal de maat kunnen halen.

Verder komt de verhouding werkgever en werknemer aan de orde. Goed om er op te wijzen, dat een ieder in de eerste plaats verantwoordelijk is voor God. Dit zou een heel ander zicht geven op de rechten en plichten. De praktijk ervan blijkt zo hardnekkig. Juist als het om geld gaat lijken alle christelijke beginselen vaak vergeten te worden.

De schrijfstijl van het boek is aantrekkelijk. De opbouw is sterk en de titels en ondertitels geven een duidelijke verklaring van de inhoud. Ik wil u dit boek van harte aanbevelen.

Kootwijkerbroek, ds. G. Beens

Een stem uit het verleden

Doorzoekt uzelfen nauw, ja, doorzoekt nauw.

Zefanja 2:1

Wat een voorrecht, als wij geen vreemdeling zijn van de oefeningen die Jozef ontvangen had in zijn leven. Onderzoek het toch tussen God en uw ziel, of u er kennis aan hebt.

Of wij vroom of goddeloos zijn, belijder der waarheid, of verzaker van de waarheid, wij liggen allen buiten God, en we moeten door God opgezocht worden, zal het wel zijn voor de eeuwigheid.

God baande in Christus een weg, met behoud van Zijn eeuwige deugden. Een weg waardoor wij nog met God verzoend en bevredigd kunnen worden.

Stel het toch niet uit! Straks is uw leven ten einde. Bedenkt toch, jong en oud, wat tot uw eeuwige vrede is dienende. God mocht uw ogen nog openen, eer het voor eeuwig te laat is. Het mocht eens waar worden voor uw eigen hart, wat het inhoudt om God kwijt te zijn, tegen God gezondigd te hebben, en buiten Zijn gemeenschap te liggen. De Middelaar mocht geopenbaard worden van de hemel, Die als waarachtig God en waarachtig, rechtvaardig Mens tussen God en de zondaar staat, om te verzoenen en te verenigen.

In de ontdekking van Hem en in de toepassing van Zijn verworven heil, zouden wij kunnen vergeten alle moeite en verdriet. Hij brengt weer tot God terug. En in die gemeenschap is vervulling, vrede en blijdschap, door de Heilige Geest.

Maar dan ook beweldadigd te worden, om op te wassen in de kennis en in de genade van de Heere Jezus Christus. Om vruchtbaar te zijn en ijverig in goede werken, geoefend in de weg der heiligmaking, door de kracht van Christus. En dat wordt uitgeleefd in een weg, waarin bevestigd wordt: 'Hij moet wassen, maar ik minder worden.'

Volk des Heeren, wat een weldaad om even als Jozef getrouwd te zijn, en dan een Manasse en een Efraïm te mogen ontvangen!

wijlen ds. W.C. Lamain

■ BEROEPINGSWERK BEROEPEN

Te Gouda:

kand. S.W. Janse te Arnemuiden (voor het zendingswerk te Guayaquil, Ecuador).

■ BEVESTIGING/INTREDE DS. P. MULDER TE TRICHT-GELDERMALSEN.

Met blijdschap delen wij u mede dat op **woensdag 26 juni** ds. P. Mulder als herder en leraar aan onze gemeente zal worden verbonden.

De bevestigingsdienst, waarin ds. G.W.S. Mulder hoopt voor te gaan, begint om 14.30 uur. De intrededienst begint om 19.30 uur.

Beide diensten worden gehouden in ons eigen kerkgebouw, de Bethelkerk, Laan van Leeuwenstein 10, Geldermalsen.

Voor belangstellenden zijn zitplaatsen één kwartier voor de aanvang van de diensten beschikbaar.

Het adres van de fam. P. Mulder is: Tunnelweg 18, 4191 KJ Geldermalsen, tel. (0345) 581651.

Kerkenraad Geref. Gemeente
Tricht-Geldermalsen

■ VERSLAG VERGADERING PART. SYNODE NOORD-WEST 25 APRIL 2013 TE ZOETERMEER

Aan de vooravond van de synodevergadering werd een bidstond gehouden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Zoetermeer. Hierin ging voor de assessor-preses van de vorige synode ds. G. Heijkamp, daar de preses ds. J.J. van Ekeveld door ziekte verhinderd was. Hij bediende het Woord uit Habakuk 3:2: *HEERE, als ik Uw rede gehoord heb, heb ik gevreesd; Uw werk, o HEERE, behoud dat in het leven in het midden der jaren, maak het bekend in het midden der jaren; in den toorn gedenk des ontfermens.* Het thema van de preek was: Habakuks aanroepen van de Naam des HEEREN.

Namens de roepende kerk van Zoetermeer opende ds. G.W.S. Mulder de vergadering met een meditatie over 1 Kor. 15:58: *Zo dan, mijn geliefde broeders! Zijt standvastig, onbeweeglijk, altijd overvloedig zijnde in het werk des Heeren, als*

die weet, dat uw arbeid niet ijdel is in den Heere.

Vervolgens werd tot moderamen gekozen: ds. G. Heijkamp, preses; ds. W. Vischer assessor-preses; ds. W. Harinck 1^e scriba en oud. C. Vonk Noordegraaf, 2^e scriba. Bij acclamatie werd oud. J.W. van Dijke tot quaestor benoemd. Vanuit de drie andere P.S.'en werden de groeten en zegenbedes overgebracht door ds. C. van Krimpen, namens P.S. Zuid; ds. M. Karens, namens P.S. Zuid-West en ds. C. Hogchem, namens P.S. Oost.

In verband met de aanstaande Generale Synode werden als afgevaardigden gekozen: ds. G. Clements; ds. J.J. van Ekeveld; ds. W. Harinck; ds. G. Heijkamp en ds. W. Visscher en de ouderlingen J. Bloemendaal; A.G. Bregman; J.H. Mauritz; G.H. Verweij en C. Vonk Noordegraaf.

Door het verleende emeritaat aan ds. A.B. van der Heiden werden als secundus gekozen ds. G.W.S. Mulder voor art. 48 D.K.O. en ds. A.J. de Waard voor art. 49 D.K.O.

De gemeente Utrecht wordt gevraagd om de P.S. in 2014 op 8 mei bijeen te roepen. De bidstond zal plaatsvinden op woensdagavond 7 mei eveneens in Utrecht.

Na een kort dankwoord wijst de preses op het vele dat er gaande is in kerk en maatschappij, maar dat de Koning van de Kerk beloofd heeft met Zijn Kerk te blijven, want Hij gaat door met Zijn werk en wil daarvoor ambtsdragers gebruiken. Hierna sluit ds. Visscher als assessor preses de vergadering met het laten zingen van psalm 90: 9 en gebed.

C. Vonk Noordegraaf, tweede scriba.

■ BEVESTIGING/INTREDE DS. J. VAN RIJSWIJK TE AALBURG

Na een vacante periode van negen jaar mocht de gemeente van Aalburg tot haar verwondering en grote blijdschap weer een eigen herder en leraar ontvangen in de persoon van ds. J. van Rijswijk, die op 15 mei 2013 bevestigd werd door de consulent ds. H. Hofman. De dienst werd aangevangen met het zingen van Psalm 108:1. De Schriftlezing was uit Jesaja 42:1 t/m 16. Daaraan voorafgaand werd gelezen DLR hoofdstuk 1 par. 3. Na het gebed

en zingen van Ps. 132:6, 10 en 11 bediende ds. Hofman het Woord uit Jesaja 42:1: "Ziet Mijn knecht, Dien Ik ondersteun, Mijn uitverkorene, in Dewelken Mijn ziel een welbehagen heeft. Ik heb Mijn Geest op Hem gegeven. Hij zal het recht den heidenen voortbrengen". Het thema van de preek was: "de Knecht des Heeren"; 1^e Zijn werk en 2^e Zijn voorbeeld.

Wat is er veel te zeggen over deze Knecht der knechten. Die de grootste was en de minste is geworden, over Zijn werkwijze, taak, optreden, zachtmoedigheid, gehoorzaamheid, arbeidsveld, arbeidsloon, Zijn lijden. God wijst deze Knecht aan om Zijn volk uit de ballingschap te verlossen. Hij was gewillig om Knecht te zijn, om te werken, het verlossingsplan van eeuwigheid uit te voeren, te lijden. Hij zou het recht de heidenen voortbrengen.

1^e Recht doen aan Gods heilige deugden; 2^e Sion door recht verlossen, door als Borg aan Gods gerechtigheid volkomen genoeg te doen;

3^e het recht Gods, dat hun verlossing meldt, uitdragen, zowel aan Israël als de gehele wereld.

Hij is Mijn knecht. De Vader ondersteunt en beschermt Hem. Zijn Geest is op Hem. Die zal licht geven over Zijn Persoon, Zijn werk, de gang die Hij moet maken, het grote doel nl. de verheerlijking van Jezus Christus. Wat ligt er een onderwijs in Zijn voorbeeld. Zijn stille bescheidenheid, Zijn tederheid. Onwederstandelijk bereikt Hij Zijn doel, niet door kracht, noch door geweld, maar door Zijn Geest zal het geschieden. Hij is een voorbeeld in de bediening: Het gekrookte riet zal Hij niet verbreken, de rokende vlaswiek zal Hij niet uitblussen. Het zwakke en kwijnende, het arme heeft Zijn aandacht. Niet in populariteit of publiciteit maar in betoning van Geest en kracht. Dicht bij het Woord ligt de sterkte van de dienstknecht. Na het zingen van Psalm 116:9 en het lezen van het formulier verbond ds. Van Rijswijk zich aan de gemeente met het uitspreken van: "Ja, ik van ganser harte".

"De dienstknecht is in dienst van God, niet van de gemeente of de kerkenraad. De goedkeuring van God op het dienstwerk, dat is het belangrijkste". Dat wens- te ds. Hofman toe aan onze herder en leraar, waarna hem werd toegezongen Psalm 20:1. Na het dankgebed werd tot slot gezongen Psalm 135:1.

De dienst waarin ds. J. van Rijswijk intriede deed, werd begonnen met het zingen van Psalm 119:88. Na het lezen van Col. 3:1 t/m 17 ging hij voor in gebed.

Na het zingen van Psalm 119:3, 25 en 53 volgde de prediking uit Col. 3:16a "Het Woord van Christus wone rijkelijk in u"; 1^e het gezag, 2^e de inhoud en 3^e het doel van dat Woord.

In Colosse is d.m.v. de prediking van Epafraas een bloeiende gemeente ontstaan. Daar is ook de satan aan het werk. De tegenstand kwam uit de Griekse scholen, die leerden het opklimmen tot God vanuit de mens, door het vervullen van de wet. Als Paulus, in de gevangenis van Rome, dat hoort schrijft hij een brief aan de Colossenzen, waarin hij wijst op het vaste fundament der apostelen en profeten waarvan Jezus Christus de uiterste Hoeksteen is. Dat ligt besloten in het Woord van de levende God, in het Woord van Christus, dat voortkomt uit het welbehagen van God, uit de Raad van God. Daarom is dat Woord met gezag, met majesteit, met autoriteit en heerlijkheid. Dit is geen mensenwoord, want dat is broos en vergankelijk.

Het Woord van Christus, daarmee worden ook bedoeld de apostelen en Zijn knechten, die bediend mogen worden uit Christus, die de boodschap van Christus alléén mogen doorgeven. Dit Woord moet gezag krijgen in ons hart en leven, in onze huizen. Het horen van dit Woord is niet vrijblijvend. Het zal zijn een reuke des levens ten leven of een reuke des doods ten dode. Wij zullen allen door dit Woord geoordeeld worden.

Wat is de inhoud van het Woord van Christus? Dat is het vlees geworden Woord, waarvan wij lezen in Johannes 1. Het Woord van Christus is ook de Wet en de profeten. Van Hem is geschreven in de rol des boeks hoe Hij is neergekomen, niet om gediend te worden, maar om te dienen en Zijn ziel te geven tot een rantsoen voor velen. Er is maar één Evangelie. Dat hebben wij allen nodig. Er is geen weg meer van beneden naar boven, maar er is een weg geopend in het Woord met een hoofdletter, de Zoon van Gods eeuwig welbehagen.

Het Woord van Christus wone rijkelijk in u. Dat is het doel. Het Woord moet een blijvende plaatshebben in de kerk. Het doel is dat het Woord niet alleen gehoord wordt met het oor. Kom trouw op, kom biddend op, opdat het Woord in u worde, opdat het een vaste verblijfplaats hebbe, opdat het vruchten zou voortbrengen van geloof en bekering; dat het een stempel zet op uw hart en leven, zodat de uitgangen van het hart, de begeerten, alles geregeld zal worden door dat Woord. Als het Woord van Christus rijkelijk in ons woont, dan mogen we buigen, dan is ons hart en leven omgekeerd. Dat het Woord van Christus rijkelijk in u wone.

Na het zingen van Psalm 119:65 wordt ds. Van Rijswijk toegesproken door ds. A.T. Huijsers namens de classis Dordrecht en de P.S. Zuid-West en door ouderling A. Rozendaal namens de kerkenraad en

de gemeente, waarna de dominee wordt toegezongen Psalm 90:9 (gewijzigd).

Na het dankgebed wordt tenslotte gezongen Psalm 122:3 en spreekt ds. Van Rijswijk voor de eerste keer als eigen herder en leraar de zegen uit over de gemeente van Aalburg.

Kerkenraad Geref. Gemeente Aalburg

■ MUTATIES KERKELIJK JAARBOEK 2013

* Pag. 89, **DEPUTAATSCHAP DIACONALE EN MAATSCHAPPELIJKE ZORG.**

Aan de namen van de leden dient te wor-

den toegevoegd: B. Agteresch, Capelle a/d IJssel.

Ds. G.W.S. Mulder, Zoetermeer, is ten onrechte vermeld als secundus-deputaat.

* Pag. 113, **gemeente AALBURG.**

De twee achter IBAN van Zending vermelde nummers dienen vervangen te worden door: NL17RABO3733107314.

* Pag. 125, **gemeente APELDOORN.**

Scriba van de diaconie is nu: G. Mulder, Transformatorhof 17, 7331 XA Apeldoorn, tel. (055) 378 22 83.

* Pag. 145, **gemeente BORSSELE.**

Het e-mailadres van de koster is gewijzigd in: willyhoorweg@zeelandnet.nl

BERICHTEN

■ WELKOM OP DE ZENDINGSDAG

We nodigen u van harte uit om de zendingsdag op **zaterdag 22 juni** te bezoeken. Ook dit jaar in de Evenementenhal te Gorinchem, Franklinweg 2. Het thema van deze dag is: "Ik zal Mijn gemeente bouwen," Diverse predikanten werken dit thema verder uit en evangelist Peter van Olst hoopt iets te vertellen over "Gemeentevorming op het zendingsveld". Het morgenprogramma begint om 10.15 uur. Er is een baby- en kindercrèche aanwezig en tijdens de pauze is er ruime gelegenheid elkaar te ontmoeten. De kinderen kunnen meedoen aan de knutselworkshop.

Meer informatie over deze dag vindt u op: www.zendingsdag.nl.

Tot ziens op 22 juni!

■ VOORLICHTINGSAVOND CGO-HBO

Op **maandag 24 juni** is er een voorlichtingsavond over de studies HBO theologie en Grieks/Hebreeuws in Driestar college, Ronsseplein 1, Gouda. Aanvang 19.30 uur. Belangstellenden zijn hartelijk welkom. Zie voor programma: www.cgo.nu.

■ ZANGAVOND Burgh-Haamstede

Koor- en samenzangavond op **zaterdag 22 juni**, aanvang 19.30 uur, in de Dorpskerk te Burgh-Haamstede, m.m.v. het Chr. Samengesteld Mannenkoor Zeeland en organist Martin Weststrate. Opening

en sluiting door ouderling De Jonge uit Haamstede.

Geldermalsen

Zangavond (met presentatie van CD van kinderkoor De Kleine Lofstem uit Geldermalsen) op **donderdag 4 juli**, aanvang 19.00 uur, in de Bethelkerk, aldaar. Algehele leiding: ds. P. Mulder. Collecte en deel CD-opbrengst bestemd voor bewoners en bezoekers van De Rietfluit en DAC De Linge-oever te Geldermalsen.

Hardinxveld-Giessendam

Psalmzangavond t.g.v. 40-jarig jubileum van de evangelisatiepost in Tilburg op **zaterdag 29 juni**, aanvang: 19.30 uur, in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Hardinxveld-Giessendam. Naast samenzang met de bovenstemgroep van Hardinxveld-Giessendam zal het gemengd koor "Harpe Davids" zijn medewerking verlenen. Appelwoord door evangelist H.J. van den Boogaart. Collecte t.b.v. genoemde evangelisatiepost Tilburg.

Nunspeet

Koor- en samenzangavond op **donderdag 11 juli**, aanvang: 19.30 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente te Nunspeet, m.m.v. reformatische zangvereniging Cantilene uit Barneveld en het vakantiekoor De Duiventil uit Nunspeet. Collecte is bestemd voor de Commissie Vakantieweken voor mensen met een beperking, uitgaande van de Vrouwen-

bond Gereformeerde Gemeenten. Opening, meditatie en sluiting door student M.H. Schot.

■ JAARVERGADERING VOGG TE LEIDEN

Op **zaterdag 22 juni** houdt de VOGG haar landelijke orgeldag en jaarvergadering in de Marekerk, Lange Mare 48 te Leiden. Het thema "De Clavier-Übung" van de componist J.L. Krebs zal die dag centraal staan en zal worden gepresenteerd door Henk Gijzen, organist van de Marekerk. Aanvang: 11.00 uur. Om 16.00 uur slotconcert door Henk Gijzen. Alle orgelliefhebbers zijn hartelijk welkom. Meer informatie op www.kerkenmuziek.nl.

■ CURSUS KERKELIJK ORGELSPEL (CKO) VAN DE VOGG

In september start de de cursus Kerkelijk Orgelspel van de VOGG. U kunt zich nu opgeven voor **CKO-1** en **CKO-2**: het eerste jaar waarin u les krijgt in solfège, algemene muziekleer, muziekgeschiedenis, orgelbouwkunde, functioneringsvaardigheden, koraalspel en vrij orgelspel. Het eerste cursusjaar wordt afgesloten met toetsen over de eerste vijf genoemde vakken. We willen nog nadrukkelijk aangeven dat deelname aan de toetsen *niet verplicht* is!

U kunt zich opgeven voor de tweejarige cursus **CKO-3** en **CKO-4**: het eerste jaar waarin u les krijgt in algemene muziekleer (waaronder harmonieleer) en muziekgeschiedenis. Daarnaast bekwaamt u zich bij koraalspel in het improviseren van de inleiding of het voorspel aan de hand van tien improvisatietechnieken. Ook hier geldt dat deelname aan de toetsen *niet verplicht* is!

Zie ook: www.kerkenmuziek.nl

De cursus wordt gegeven op zaterdagochtend rondom het prachtige orgel van de 'Guido de Brès' te Rotterdam (onder voorbehoud) gedurende het winterseizoen. Het cursusgeld bedraagt € 300,- voor leden van de VOGG en € 350,- voor niet-leden. Dit cursusgeld is *inclusief* de examengelden.

Nadere informatie over deze cursus kunt u opvragen bij de cursusleider van de CKO, Henk C. de Gelder, Wilhelminastraat 43, 3264 XR Nieuw-Beijerland, tel. 0186-692088, e-mail: hcdege48@gmail.com. U kunt zich bij hem opgeven of via de website van de VOGG www.kerkenmuziek.nl. Graag vóór **1 augustus 2013**.

Namens de CKO van de VOGG, de cursusleider, Henk C. de Gelder

ds. G. Clements; 's-Gravenhage 15.15 uur ds. A.B. van der Heiden; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. J. Schipper; Haamstede 10.00 en 18.30 uur ds. M.J. van Gelder; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M. Joosse; Hoofddorp 19.00 uur ds. W. Harinck; Hoogeveen 19.00 uur ds. A.P. Baaijens; Houten 17.00 uur ds. J.S. van der Net; Kampen 9.30 en 15.00 uur ds. J. IJsselstein; Kamperland 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; Kapelle-Biezelinge 10.00 en 15.00 uur ds. G. van Manen; Katwijk aan Zee 10.00 (H.A.) en 17.00 uur ds. M. Mondria; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. C. Sonneveld; Kruiningen 9.30 en 18.00 uur ds. C.A. van Dieren; Leerdam 18.00 uur ds. P. Mulder; Leiderdorp 10.00 uur ds. J. Driessen en 19.00 uur ds. W. Silfhout; Lelystad 19.00 uur ds. J. IJsselstein; Lisse 10.00 uur ds. H. Paul en 19.00 uur ds. G. Clements; Marknesse 19.00 uur ds. A. Schot; Meeuwen 9.30 en 18.00 uur stud. J. van Laar; Meliskerke 9.30 en 19.00 uur ds. G.J.N. Moens; Middelburg-Centrum 9.30 (H.A.) en 14.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 (H.A.) en 16.00 uur (H.D.) ds. J.J. Tanis; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; Nieuwdorp 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; Nieuwerkerk 15.00 uur ds. M.J. van Gelder; Nijkerk 14.30 uur ds. F. Mulder; Nisse 14.30 uur ds. J. Schipper; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Ouddorp 9.30 en 18.30 uur ds. A. Vermeij; Poederloijen 9.30 en 14.30 uur stud. P.D. den Haan; Poortvliet 14.30 uur ds. S. Maljaars; Puttershoek 14.30 uur ds. H. Hofman; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 15.30 uur stud. C. van Ruitenburger; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 en 17.00 uur ds. G. Pater; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. J.W. Verweij; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. A. Schreuder; Rotterdam-Alexanderpolder 19.00 uur ds. L. Terlouw; Rotterdam-Centrum 19.00 uur ds. M. Joosse; Rotterdam-IJsselmonde 15.00 uur ds. G. Pater; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 uur ds. J.S. van der Net; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. E. Bakker; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Sliedrecht 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 9.30 uur ds. J.M. Kleppe en 15.00 uur ds. P. Melis; Spijkenisse 16.30 uur ds. J. Driessen; Sprang-Capelle 15.00 uur stud. J. van Laar; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terwolde - De Vecht 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. K. Boeder; Tholen 14.30 uur ds. E. Bakker; Tricht-Geldermalsen 15.00 uur ds. W.J. Karels; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. G. Mouw; Utrecht 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Veen 9.30 uur ds. P. Mulder en 14.30 uur

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 23 JUNI 2013

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. D.W. Tuinier; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Alphen a/d Rijn 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Arnhem 15.30 uur ds. R. Kattenberg; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. L. Terlouw; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. D. de Wit; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. G. Bredeweg; Beekbergen 17.00 uur ds. K. Boeder; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Berkenwoude 10.00 en 15.00 uur ds. C. Harinck; Borssele 14.00 uur ds. C.J. Meeuse; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. W. Harinck; Brakel 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur

ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur (H.A.) ds. A. Moerkerken en 19.15 uur ds. L. Blok; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Den Helder 10.00 en 16.00 uur stud. H.A. van Zetten; Deventer 18.00 uur ds. J.M. Kleppe; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. H. Hofman; Drachten 9.30 (H.A.) en 19.00 uur ds. J. van Belzen; Ede (Petra-kerk, Lunterseweg 25) 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. A.A. Brugge; Enkhuizen 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 15.00 uur ds. J.W. Verweij; Enter 18.30 uur ds. R. Kattenberg; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. P. Melis; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur

ds. M. Karens; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingen 16.30 uur ds. H. Paul; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Waarde 14.00 uur stud. S.W. Janse en 18.00 uur ds. G. van Manen; Wageningen 18.30 uur ds. A.A. Brugge; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 14.30 uur ds. G.J.N. Moens; Wierden 15.00 uur ds. A. Schreuder; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. A.J. Gunst; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. C. Sonneveld en 18.00 uur stud. S.W. Janse; Yerseke 9.30 (H.A.) en 14.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 (bev. ambtsdr.) en 18.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 9.30 en 16.30 uur ds. J. Mijnders; Zwolle 9.30 en 19.00 uur ds. G. Beens.

■ DINSDAG 25 JUNI 2013

Berkenwoude 19.30 uur ds. J. van Belzen; Boskoop 19.30 uur ds. C. van Krimpen; Brakel 19.30 uur ds. G. Beens; Drachten 19.30 uur stud. J. van Laar; Enter 19.30 uur ds. D. de Wit; Hardinxveld-Giessendam 19.30 uur (voor de zending) ds. G. Bredeweg; Hoedekenskerke 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Oosterland 19.30 uur ds. G. Pater; Rhenen 19.30 uur ds. F. Mulder; Rijssen-West 19.30 uur ds. A. Schot; Soest 19.30 uur ds. C. Hogchem; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Stad aan 't Haringvliet 19.30 uur ds. M. Karens; Wageningen 19.30 uur ds. W. Visscher; Westkapelle 19.30 uur ds. J. van Rijswijk.

■ WOENSDAG 26 JUNI 2013

Alphen a/d Rijn 19.30 uur ds. A. Verschuure; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 15.00 uur ds. D.W. Tuinier; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. G.J.N. Moens; De Valk-Wekerom 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Den Helder 19.30 uur ds. A.J. de Waard; Goes 14.30 uur (huw.bev.) ds. C.J. Meeuse; Groningen 14.30 uur (bevestigingsdienst) ds. R. Kattenberg en 19.30 uur (intrededienst) ds. J.B. Zippro; Hoogvliet 19.45 uur ds. W. Harinck; Kampen 14.00 uur (huw.bev.) ds. J. IJsselstein; Leerdam 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Meeuwen 19.30 uur ds. J. Schipper; Mijdrecht 19.30 uur ds. M. Joosse; Nisse 19.30 uur ds. J. van Belzen; Nunspeet 14.15 uur (huw.bev.) ds. A. Schot; Opperdoes 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Oude-Tonge 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Poortugaal 14.15 uur (huw.bev.) ds. W. Silfhout; Poortvliet 19.30 uur ds. W.J. Karels; Rilland-Bath 19.30 uur ds. P. Melis; Sint Annaland 19.30 uur ds. J.J. Tanis; Tricht-Geldermalsen 14.30 uur (bevestigingsdienst) ds. G.W.S. Mulder en 19.30 uur (intrededienst) ds. P. Mulder; Yerseke 14.30 uur (huw.bev.) ds. C. van Krimpen; Zwijndrecht 19.30 uur ds. H. Paul.

■ DONDERDAG 27 JUNI 2013

Borssele 19.30 uur ds. A.A. Brugge; Delft 19.30 uur ds. M. Karens; Dinteloord 19.30 uur ds. P. Mulder; Houten 18.45 uur (huw.bev.) ds. J.S. van der Net; Kampen 19.30 uur ds. J. IJsselstein; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. F. Mulder; Kootwijkerbroek 14.30 uur (huw.bev.) ds. G. Beens; Naaldwijk 19.45 uur ds. L. Terlouw; Nieuwerter Aa 19.45 uur ds. L. Blok; Nieuwerkerk 19.30 uur ds. K. Boeder; Ooltgensplaat 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Ouddorp 19.30 uur ds. W. Silfhout; Poederloijen 19.30 uur stud. S.W. Janse; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. A. Schot; Zeist 19.30 uur (voor de zending) ds. G.M. de Leeuw.

■ VRIJDAG 28 JUNI 2013

Kampen 15.00 uur (huw.bev.) ds. J. IJsselstein; Middelburg-Centrum 14.30 uur (huw.bev.) ds. J.M.D. de Heer; Tholen 14.30 uur (huw.bev.) ds. W. Harinck.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 23 JUNI 2013

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 en 16.30 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 en 17.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

■ EVANGELISATIEPOSTEN

Alkmaar:

Evangelist G. Baan; kerkgebouw Bij de Bron, Willen Buytewechstraat 2, 1816 GL Alkmaar; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 16.30 uur. U bent hartelijk welkom in de inloop/bijbelshop 't Wuiver, Stationsweg 96a, Alkmaar (t.o. NS- en busstation). Openingstijden: dinsdag t/m zaterdag van 11.00-15.00 uur.

Amsterdam:

Evangelist J. Krijgsman; Evangelisatiepost Bij Simon de Looier; Looiersgracht 70-72. Tel. 020-6227742. Samenkomsten iedere zondag 10:30 uur 17:00 uur. U bent van harte welkom in onze evangelisatiepost. Openingstijden: dinsdag t/m zaterdag van 10:00-12:00 uur en 12:30-16:00 uur. U kunt bij ons ook CD's en boeken kopen. Door uw aankoop steunt u het evangelisatiewerk. Telefonisch of per mail bestellen kan ook: 0252-419560; cvleenen@

kliksafe.nl. Bekijk ook eens onze site: www.bijsimondelooier.nl

Emmen:

Evangelist C. van Drunen; kerkgebouw Prinsesselaan 6-I te Emmen; samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur. Inloophuis de Hoeksteen: Kolhoopstraat 24, Emmen. Openingstijden: elke dinsdag, donderdag, vrijdag en zaterdagmiddag van 13:30 tot 16:30 uur. Tel. 0591 - 653915. www.inloophuisdehoeksteen.nl

Leeuwarden:

Evangelist S. de Visser; kerkgebouw Achter de Hoven 2-c; samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 16.00 uur. Op vakantie in Friesland? Welkom in onze inloop, die geopend is op donderdag en vrijdag van 11.00 tot 16.00 uur en zaterdag van 11.00 tot 15.00 uur. Bekijk ook eens onze site: www.inloophuisachterdehoven.nl

Merksem:

Evangelist A. van Setten; protestants centrum "De Bron", Jaak de Boeckstraat 21-23; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur. U bent ook hartelijk welkom in het inloophuis, geopend van dinsdag t/m vrijdag van 13.00-16.00, donderdagavond van 18.00-21.30 uur en zaterdag van 10.30-13.00 uur.

Rotterdam:

Inloop- en Bijbelcentrum 'In de Gouwstraat', Gouwstraat 36-b, Rotterdam-Charlois. Kom eens langs, u bent hartelijk welkom. De inloop is geopend van dinsdag tot en met zaterdag tussen 10.00 en 16.00 uur.

Tilburg:

Kerkruimte: Offenbachstraat 105 Tilburg. Zondagse samenkomsten om 10.00 en 18.30 u. Het inloopcentrum: Het Kruispunt, is geopend op di en wo van 14.00-17.00 u. Do van 10.00-17.00 u. Vr van 10.00-15.00 u. U bent van harte welkom.

Den Haag:

Inloophuis 'Het Kompas': Apeldoornsestraat 228, Den Haag. Openingstijden: dinsdag 10.00-16.00 uur; woensdag 10.00-13.00 uur; donderdag t/m zaterdag 10.00-16.00 uur.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

ADVERTENTIES

HARKES *Persoonlijke zorg voor uw begrafenis*
Begravenissen
Telefoon (0172) 21 21 22
 Dokter Hamburgerlaan 59 - 2771 JR Boskoop
Wij verzorgen alleen begrafenis
Dag en nacht bereikbaar – overal te ontbieden

Te koop in Neder-Betuwe.
 Vrijstaande jaren 30 woning. Geschikt voor zorgwoning, dubbele woning, kantoor aan huis, etc., prijs n.o.t.k.
 Reacties: multiwoning@klikSAFE.nl

Te huur op de Veluwe,
 4 pers. Stacaravan compl. inger. met gr. tuin. Op rustige plaats, nog enkele wkn. vrij in juli/aug.
 Voor info tel: 06-37180185

Te Huur. Wilt u kleiner gaan wonen, mooi 2 pers huisje in het buiten gebied van Waardenburg.
 Tel: 06-53933283.

Begravenisverzorging Kamsteeg
Waar u ook woont, wij zijn dag en nacht bereikbaar
Wij verzorgen alleen begrafenis
0183 - 44 94 94
 Hoofdgraaf 5 - 4281 NM Andel
 www.begravenisverzorgingkamsteeg.nl
 Werkendam: A.L. Bor, tel. 0183-512859
 Bommelerwaard: tel. 06-53 53 33 22
 Sliedrecht: R. Mauritz, tel. 0184-785978
Een respect- en stijlvolle uitvaart is onze zorg

Hij blijft getrouw
 Achttien overdenkingen over Hosea
 Ds. A. Schot

De lessen uit de profetieën van Hosea zijn bijzonder actueel. Niet alleen de onbekeerden worden met klem opgeroepen tot bekering, maar die boodschap is er ook voor Gods volk. Er is een rijke troost voor hen die zichzelf als trouwelozen leren kennen en als een arme zondaar tot de Heere vluchten: 'Indien wij ontrouw zijn, Hij blijft getrouw.'

€ 19,95

Gebonden uitgave, 271 pagina's

Meer uitgaven op onze website en bij de boekhandel
 www.ripepublishing.com - Tel. 0113 - 613 740 / 0341 - 251 351

Verpleegkundige (20) zoekt z.s.m. **woonruimte in Barneveld.**
 Reactie naar: erikakous@hotmail.nl
 of 06-11816314.

FIETS-PUZZELTOCHT
 op D.V. 22 juni in **Oosterland (ZL)** t.b.v. dokterspost Roemenië.
 Inschrijfplaats/tijd: Nieuwe Groeneweg 2 / 14:30 tot 15:30 uur.
 Fiets: € 4,-/volw.; € 2,50/kind.
 Aansluitend **pannenkoeken** eten mogelijk (afzonderlijk deelnemen kan!) € 4,-/volw.; € 2,50/kind.
 Aanmelden wenselijk:
 marcodejunge88@hotmail.com
 of 06-53977646.
 www.werkgroepzegveld.nl

Te huur vrijst. huis voor vakantie in **Yerseke** kindvriendelijk en dichtbij strand Tel: 0113 573245

Ambtskleding
 2- of 3-delige kostuums, preekjassen overhemden, dassen, hoeden

Trouwkostuums
 jacquets, gilets, schoenen, accessoires

Geerts herenkleding
 Dorpsstraat 229, 3925 KC Scherpenzeel
 tel. (033) 277 88 99

GARDEREN EN PUTTEN.
 Te huur, op rustige parken, vakantiewoningen t/m 14 pers.
 Inl. c.h.es@hetnet.nl / 0184-634267

FIETSTOCHT ACHTERBERG
LANDHOEVE GROOT SCHONEVELD

D.V. **zaterdag 29 juni** organiseert Landhoeve Groot Schoneveld een fietstocht van 25 km. De opbrengst is ten bate van de **Dagbesteding ouderen in Achterberg**. Start tussen 10.00 – 12.00 uur. Koffie, koek, verkooptafel aanwezig, na fietstocht is er gelegenheid om te eten en een rondleiding op de zorgboerderij.
 € 3,50 pp / € 12,50 per gezin.
 Start Bovenweg 20, 3911 SG Achterberg. Voor meer informatie: tel 0317 – 618 180
www.betuwehof.nl

DIA-ORGELAVONDEN 2013
 Geheel nieuw digitaal klankbeeld van Rien Mouw met boeiende vertelling, orgel improvisaties van Pieter Heykoop en samenzang. De Pineta, Nunspeet.
 Reserveer nu op www.pineta.nl
 of 0341-260026

Te huur:
comfort. VAKANTIEWONING
 In de Betuwe in Ommeren.
 Max 10 pers. Info: 06 21 611 610

Vakantiewoning 2-4 pers. in Meteren omg. **Geldermalsen.**
www.dehooibergmeteren.nl

Koor- en samenzang (met bovenstem) vanuit de Bethabarakerk te Oud-Beijerland

Klimt op uit de Jordaan

RIJKE
 Koor- en samenzang
 o.l.v. Lenneke Knips
 o.l.v. Ron van Oort
 o.l.v. Henk Adema
 o.l.v. Bert Koert
 o.l.v. Edith Godthart

!NIEUWE CD!
 Koor- en samenzang uit de Gereformeerde Gemeente Oud-Beijerland
 Prijs inclusief verzenden: € 12,-
 Bestellen via:
gergemobl@klikSAFE.nl
 0186 612 618

**Kom
over en
help**

Geef Victor de week van z'n leven (en z'n moeder een weekje rust)

Veel gehandicapte kinderen in Oost-Europa snakken naar het jaarlijkse evangelisatiekamp. Voor € 45,- geeft u één kind een onvergetelijke week!

Rabo 16 10 04 555 komoverenhelp.nl/zomerkampen

Praktijk den Uijl verleent hulp bij

- Verlies- en rouwverwerking
- Seksueel misbruik en seksverslaving
- Opvoedingsvragen en opvoedingsondersteuning
- Laag zelfbeeld en faalangst
- Problemen binnen huwelijk, gezin en/of relatie
- Weinig zelfvertrouwen
- Arbeidsproblemen en burn-out
- Vragen rondom persoonlijkheid en gedrag
- Talent en hoogbegaafd
- Andere problemen waar u mee 'zit' en over wilt spreken

**Praktijk
den Uijl**

psychosociale hulpverlening
& contextuele therapie

Wormerhoek 14M
2905 TX Capelle a/d IJssel
010 - 7 411 411
06 - 438 585 08
info@praktijkdenuijl.nl

We hebben gesprekslocaties in
Capelle a/d IJssel, Barneveld en Yerseke
www.praktijkdenuijl.nl

Echtpaar zoekt met spoed
tijdelijke woonruimte
voor 6-9 mnd in Zwijndrecht e.o.
Reacties naar 06-15897773

VAKANTIEHUISOPURK.nl
Landelijk gelegen nieuw
vakantieverblijf te huur,
max. 4 pers. Tel. 0527-687874

www.vakantie-elspeet.nl

**BED & BREAKFAST
"ALBLASSERWAARD".**
Kom genieten van de Alblasserwaard
en de randsteden
En boek een B&B in Sliedrecht.
Inl. c.h.es@hetnet.nl / 0184-634267

- Trapliften
- Rolstoel- en
plafondliften
- Instapbaden
- Deuropeners
- Drempel-
oplossingen
- Verstelbare
keukens

Maximaal mobiel in uw eigen huis

LBWN adviseert en levert de passende faciliteiten om woningen levensbestendig te maken, waardoor een huis zo lang mogelijk 'thuis' kan zijn.

Oplossingsgericht van huis uit

LBWN
VAN BREUGEL

Oosteinde 11 R - 2991 LG - Barendrecht
088-497 00 00 - info@lbwn.nl - www.lbwn.nl

InvaNed

VitaNed

Woning
aanpassing

BBV

**Barneveldse
Begraffenis Vereniging**

voor een eervolle, eenvoudige verzorging
van begrafenissen in Barneveld en omstreken

- eigen personeel
- vervoer van en naar alle plaatsen
- dag en nacht te ontbieden
- levering van grafstenen
- laatste wilsbeschikking
- drukwerk
- opgave van lidmaatschap
- geen crematie

dhr. G. de Groot
(06) 50 21 72 55

Zr. J.H.D. Vermeulenstraat 5
3774 JW Kootwijkerbroek
(0342) 44 18 12

**In de knop
gebroken**

Reformatische vereniging voor ouders bij wie tijdens de
zwangerschap of kort na de geboorte kind(eren) zijn overleden

www.indeknopgebroken.nl
info@indeknopgebroken.nl • telefoon: 06 - 49 49 94 99

30° SCHIPPERSBOEK

**MOOI
VAKANTIEBOEK**

De pleegzoon van de ketellapper

Wils Braunsing neemt de opvoeding van zijn neef
Christiaan ter hand, als zijn beide ouders overleden zijn.
Als ketellapper trekt hij samen met zijn pleegzoon door
Nederland. Maar dan gebeurt er een ongeluk ...

€ 13,95

Wordt ook abonnee en u betaalt € 9,95 per deel.

uitgeverij en boekhandel
'de Ramshoorn'

Verkrijgbaar bij de boekhandel

Lange Vorststr. 21 Goes
Tel. 0113-221909
Poststraat 8, Bruinisse
Tel. 0111-481148
www.ramshoorn.nl

Hierbij bestel ik:

- ☐ ex. **De pleegzoon van de ketellapper** - à 13,95
☐ ex. **Schippersset** - 1° 20 delen **199,-**
☐ **Abonnement op de Schippersserie** à **9,95** per deel ipv 13,95
(elke 2 mnd nieuw deel, keuze uit verschenen delen)

Naam
Adres
Postcode
Woonplaats
Telefoonnr.

Bon, in envelop zonder postzegel, zenden aan:
De Ramshoorn, Antwoordnummer 860, 4460 WB Goes

Voor een creatieve vertaling van úw boodschap

opmaak gemeentegids - ontwerp kerkzegel
nieuwe layout kerkbode - bouw website

Meer info? Neem contact op met Lambert Kisteman of André van Stuijvenberg
Kauwenhoven 38, 6741 PW Lunteren, 085 - 489 03 20, info@qompassie.nl, www.qompassie.nl

Qompassie

CREATIEVE COMMUNICATIE

Voordelig met het hele gezin in eigen sfeer naar zon, water en bergen?

Voor €495,- all-in per week staat uw stacaravan in Oostenrijk klaar. Nederlandstalige kerkdiensten en recreatieactiviteiten voor jong en oud. Meer info bel 055 3030083 of www.es-vakanties.nl

Voor een fijne vakantie, of gewoon een paar dagen er tussen uit!
Of voor een langere perioden.
In het bosrijke **Rhenen** aan de Ribeslaan 4. Ons **pension** is het gehele jaar geopend. Geen TV.
Zondageerbiediging.
Pension mevr. E. Knuivers,
Tel: 0317-614773 bgg 06-19856085
info@knuivers.com

Zorg...
Respect...
Aandacht...
Geen crematies...

Walcheren, Noord- en Zuid-Beveland

Tel. 0118-616012 of 0113-342304

Goedkoop op vakantie in **ZEELAND**?
T.h. ruime 2/1 kap in 's-Gravenpolder
V.a.g.v. max. 6 pers.
Van 5-19 Juli. € 375 p/wk all in.
bel na 19 uur: 06-34946094

www.Banfields.nl
For all things English

Begrafenisonderneming STAM
Molenstraat 153, 2961 AK Kinderdijk
Tel. 078 6919005 - **Geen crematies** -

kina
begrafenisverzorging

D.W. Schipper
010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Handen van de kerk wereldwijd

ONDERWIJS

Ecuador

Zimbabwe

Pakistan

Help mee!

- Organiseer een actie • Geef een gift
- Nodig ons uit voor een presentatie

**SPONSOR
WORDEN?**
Bel ons!

HANDEN VAN DE KERK
**Bijzondere
Noden**

GIRO 307447

DEPUTAATSCHAP TOT HULPVERLENING IN BIJZONDERE NODEN VAN DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Houttuinlaan 7 • 3447 GM Woerden • T 0348 48 99 10 • E bijzonderenoden@cbgg.nl • I www.bijzonderenoden.nl

SCHOONHOVEN ZILVERSTAD

JA, IK WIL...

EEN RIKKOERT RING GRATIS

SETPRIJS INCL. DIAMANT € 1840,-

De voordeligste ring **GRATIS**

U betaalt **€ 995,-***

* Prijswijzigingen voorbehouden.

RIKKOERT RINGEN

Huismark: keuze uit meer dan 200 modellen.

UNIEKE TROUWRINGENGALERIE met meer dan 1000 ringen.

Exclusief dealer van o.a.: Acredo, Aller, Colom, Desiree, Martinshof, Saint Maurice.

Alle overige merken 10% KORTING: m.u.v. Acredo

RIKKOERT
SCHOONHOVEN'S
JUWELIERSHUIS

HAVEN 1-13
SCHOONHOVEN
TEL. (0182) 38 26 51
BURG. ROOSSTR. 22
LEKKERKERK
TEL. (0180) 66 14 90
INFO@RIKKOERT.NL
WWW.RIKKOERT.NL

STAPEL VOORDEEL BIJ GEBR. KOSTER

DV VRIJDAG
28
JUNI

DV ZATERDAG
29
JUNI

OPRUIMING RESTANTEN!

100 titels geselecteerd
tegen eenheidsprijzen van

2,50 5,00 7,50

Voor 't hele gezin!

Uitgeverij Boekhandel
GK Gebr. Koster
Nairacstraat 17, 3771 AW Barneveld
Tel. (0342) 41 69 86
www.gebrkoster.nl

niet voor handlaren

begravenisverzorging Den Hollander

Begravenissen in Den Haag, Westland, Gouda, Rotterdam, Vlaardingen en omstreken.
Wij verzorgen alleen begravenissen.

Dag en nacht bereikbaar.

P.N. den Hollander
T. den Hollander
Tel. 010 - 4600509
www.begravenisverzorgingdenhollander.nl

Alle nieuwe titels

www.deroeboeken.nl
078 - 6124081

KLASSIEKE ORGELS...

Johannus Eminent
Domus Monarke
Cantilena enz.

Ruime ervaring
in zaal- en
kerkorgels

Stolk orgels

NIEUWERKERK A/D IJSEL
Vrijheidslaan 55 - tel. (0180) 31 56 52
www.stolkorgels.nl

Krabbendijke
Nederhemert Nrd.
Papendrecht

WELKOM op onze website!

Een belangrijke
en overzichtelijke
onderwijswebsite

www.**onderwijsenisrael.nl**

boordevol bruikbare
informatie!

Voor leerling én leerkracht
Je raakt nooit uitgeleerd
over Israël!

Deputaatschap voor Israël
Uitgange van de Gereformeerde Gemeenten

Postbus 400, 3440 AK Woerden
Tel.: 0348 489 929
E-mail: info@boardforisrael.nl

tollenaar
BEGRAVENISVERZORGING

Regio Zeeland: 0115 - 61 25 54 / 06 - 18 14 80 08
Bestel via onze nieuwe website de gratis brochure:
'Bevel aan uw huis', of vraag een vrijblijvende
offerte aan.

Wij verzorgen alleen begravenissen

www.bvtollenaar.nl

De Saambinder Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur:

ds. G.J. van Aalst

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur:

ds. C. Neele

Meditaties aan:

ds. C. Neele,
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór
de datum van verschijning van De Saam-
binder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:

Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen **uiterlijk
donderdag** vóór de week van
verschijning aangeleverd te zijn.
Rouwadvertenties **uiterlijk
maandagmorgen 9 uur**.

Advertenties € 1,05 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-
abbonementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 12,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 24,- per jaar + extra portkosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres

Noord-Amerika:

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188,
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
e-mail: purlin@sympatico.ca

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijk-
heid betreffende de inhoud van de advertenties
en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Huishoudelijke hulp

“Wat heerlijk dat mijn woning op orde is”

Huishoudelijke hulp door medewerkers met een reformatische identiteit, dat is **een vertrouwd idee**. Meer informatie? www.rstzorg.nl of bel 0342-42 23 24.

RST Zorgverleners biedt ook **kraamzorg en verpleging & verzorging**

Vakantie Oostenrijk:

Te huur: luxe Chalet en Appartementen 2-9 pers., in omg. Saalbach-Hinterglemm / Zell am See, Kerkdiensten tijdens zomervakantie.
Info: 0180-322181 / 06-51166845

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
G. WEGENAAR

Tel.: (0318) 526641
Bgg.: (06) 53638114
24 uur per dag bereikbaar

Buurtlaan West 26
3905 JR Veenendaal

Wij verzorgen uitsluitend begrafenissen
www.wegenaar.nl

HOEVEEL

voorgangers helpt u?

Met **€10,-** helpt u één voorganger aan de verklaring van Matthew Henry van de vier evangeliën. Hoeveel voorgangers helpt u?

Stort uw gift op:

3473.76.029 t.n.v. Hudson Taylor/SBHC
te Rhenen o.v.v. 'Matthew Henry'.

HUDSON TAYLOR

Stichting Bijbelse Hulpverlening China

WWW.HUDSONTAYLOR.NL

Onderwijs | **Lectuur** | Toerusting | Diaconaat

VAN STAVEREN

Begravenisverzorging

Sumatrastraat 11 ~ 2405 EM Alphen aan den Rijn

Dag en nacht bereikbaar, in elke regio

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begrafenissen

De Verrassing
Bungalowpark

Texel
op zijn
best!

www.deverrassing.nl

Of bel: 0222 31 89 06

Dagbesteding
Op eigen sfeer

De Betuwehof Zorg

Dagbesteding ouderen - Achterberg

contact: Bert of Julia Hak
tel: 0317 -6 18 18 0
info@betuwehof.nl
www.betuwehof.nl

Boekhandel

De ZONNEBLOEM

Dorpsstraat 164 - Scherpenzeel (gld)

033-2774355

www.boekhandeldezonnebloem.nl

HET NUTTIGE MET HET AANGENAME VERENIGEN?

Dat kan als u op uw komende vakantiereis in Duitsland, Zwitserland of Oostenrijk een goed boek achterlaat bij nieuwe of oude vrienden.

Voor bestelling van onze boeken zie onze website www.svvhed.org of vraag om een catalogus/infoboekje. Voor giften banknr. 5489.87.920.

STICHTING VRIENDEN VAN

HEIDELBERG & DORDRECHT

Adres:
Maasdijk 347
4264 AN Veen

E-mail:
svvhed@kliksafe.nl

